

Voorwoord

U ziet op uw beeldscherm het tiende Jaarverslag van de stichting Anti-Doping Autoriteit Nederland. Dit is het vijfde Jaarverslag dat wij uitsluitend in digitale vorm beschikbaar stellen.

In 2015 werd de herziene World Anti-Doping Code van kracht, wat allerlei gevolgen had voor het werk van de Dopingautoriteit. Nieuwe, aangescherpte normen werden van kracht voor grote delen van ons takenpakket, en meer in het bijzonder onze preventieprogramma's en onze dopingcontroleprogramma's. De nieuwe Code-conforme regels en procedures werden op 1 januari 2015 van kracht binnen alle Nederlandse topsportbonden, en alle in 2015 door ons uitgevoerde dopingcontroles en daaruit voortvloeiende procedures zijn op basis van dat nieuwe reglement afgehandeld. Het verzwaarde sanctieregime resulteerde in een aantal schorsingen van vier jaar.

Het jaar 2015 was het jaar waarin het project "Koersen op een schone sport" werd afgerond. Dit project, dat in nauwe samenwerking met NOC*NSF en de KNWU, en met financiële ondersteuning van het Ministerie van VWS werd uitgevoerd, omvatte diverse activiteiten (preventie en controle), gericht op diverse bij de wielersport betrokkenen. Het project was tevens bedoeld als voorbeeldproject, aan de hand waarvan andere sportbonden hun antidopingbeleid kunnen verbeteren. Eind 2015 werd een begin gemaakt met een vervolgpriject, met de titel "Samen voor een schone sport". Hierin wordt samengewerkt met NOC*NSF, de Atletiekunie, de KNVB, de KNBB en Fit!Vak.

Gezien het onverminderd grote aantal perscontacten in heel 2015 lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat de grote 'zichtbaarheid' van de Dopingautoriteit een blijvend gegeven is, onafhankelijk van de ernst en omvang van actuele dopingzaken. Het is niet mogelijk op alle vragen om informatie en commentaar in te gaan, zodat daarin geselecteerd moet worden. Desalniettemin wordt ernaar gestreefd om de belangrijkste media (landelijke dagbladen, radio en televisie) steeds snel en zo volledig mogelijk van dienst te zijn. De vele mediacontacten leidden tot een zeer groot aantal publicaties en uitzendingen waarin door de Dopingautoriteit verstrekte informatie en ingenomen standpunten werden verwerkt.

De eenmalige extra projectsubsidie van 200.000 Euro die we voor 2013 ontvingen, is vanaf 2014 omgevormd tot een structureel onderdeel van onze instellingssubsidie. Enkele medewerk(st)ers die op basis van een aanstelling voor bepaalde tijd aan structurele taken werkten, konden om deze reden voor onbepaalde tijd in dienst genomen worden. Mede dankzij deze aanvullende financiering zijn wij beter in staat om meer (ook complexe) zaken tot een goed einde te brengen, al blijft de toenemende complexiteit van ons vak (zowel in juridische als in wetenschappelijke zin) ons voor veel uitdagingen stellen.

Op basis van in een ver verleden gemaakte afspraken worden de door de Dopingautoriteit uitgevoerde urinecontroles niet gefinancierd uit VWS-subsidies, maar uit de Lotto-gelden. In 2013 werd een nieuw vierjarig Lotto-bestedingsplan van kracht, waarin de bijdrage aan de Dopingautoriteit verhoogd werd. Die bijdrage werd in 2014 echter weer met 5% gekort. Op basis van de beschikbare financiële middelen werd de target voor 2014 teruggebracht tot 1.710 dopingcontroles, en dezelfde target gold in 2015. Voor 2016 is overigens opnieuw een korting opgelegd (ditmaal van 3,5%).

Het behalen van de target van 1.710 controles kwam in de loop van 2015 om meerdere redenen onder druk te staan. Niet in de laatste plaats werd deze druk veroorzaakt door het onverwachte overlijden van onze collega Jan Kroes. Jan Kroes was één van onze meest ervaren collega's, die zowel als dopingcontroleofficial (DCO) als bureaumedewerker binnen de afdeling Opsporing & Handhaving was aangesteld. Zijn plotselinge wegvallen trok een zware wissel op zijn collega's, zowel emotioneel als praktisch. Dat onze opdrachtgevers weinig tot niets van zijn overlijden hebben gemerkt, is geheel te danken aan de grote inzet van zijn collega's, die er alles aan gedaan hebben om het jaar goed af te sluiten. Uiteindelijk werden er 1.737 dopingcontroles als onderdeel van het Nationale Programma gerealiseerd.

Eind 2015 werd het wetsontwerp van de Wet uitvoering antidopingbeleid (Wuab) door de Minister van VWS voor advies aan de Raad van State voorgelegd. Naar verwachting zal deze wet – die (volgens de planning op het moment van schrijven) in 2017 van kracht moet worden – van grote invloed zijn op het werk van de Dopingautoriteit. De Minister van VWS meldde aan de Tweede Kamer dat er in het kader van deze wetgeving een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) Dopingautoriteit zal worden opgericht, en dat de huidige taken van de stichting Dopingautoriteit in dat zbo zullen worden ondergebracht.

De overgang van taken, personeel en middelen van de stichting naar het zbo vereist een goede voorbereiding. Immers, aan een zbo (als semi-overheidsorgaan) worden andere eisen gesteld dan aan een privaatrechtelijke stichting. Er is in 2015 een inventarisatie gemaakt van alle (formele, procedurele, arbeidsrechtelijke en praktische) zaken die onderzocht en geregeld moeten worden, maar een daadwerkelijke start met het inrichten van het zbo kon nog niet gemaakt worden omdat het wetsontwerp Wuab eind 2015 nog niet aan het parlement kon worden voorgelegd.

Ondanks het onverminderd grote spanningsveld tussen de taken waarvoor de organisatie staat en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn, menen wij ook in 2015 weer een belangrijke bijdrage geleverd te hebben aan de strijd tegen doping in de sport. Wij hopen dat u dat na lezing van het Jaarverslag met ons eens bent.

Hoofdstuk 1 Preventie

ALGEMEEN

Het algemene doel van de afdeling Preventie is: *het voorkómen van onbewuste en bewuste dopingovertredingen in de Nederlandse sport.*

De anders-georganiseerde sport (fitness) kent geen dopingreglement noch dopingovertredingen. De doelen zijn derhalve vanuit een volksgezondheidsoogpunt geformuleerd en luiden: *het voorkómen van onbewust en bewust dopinggebruik, dan wel het voorkómen van (extra) gezondheidsschade door dopinggebruik (harm reduction).*'

De belangrijkste doelgroepen zijn:

- (aankomende) topsporters;
- sporters en fitnessprofessionals in de anders-georganiseerde sport (fitness);
- sportbegeleiders (m.n. trainer/coaches, sport- en huisartsen, (sport)fysiotherapeuten, (sport)diëtisten, sportmasseurs, ouders);
- sportbonden;
- het algemene publiek.

Bij de voorlichting binnen de georganiseerde sport wordt informatie aangeboden over de dopingregels en de risico's van dopinggebruik. Daarnaast worden gezonde en geoorloofde alternatieven om prestaties te verbeteren aangereikt, en wordt getracht een anti-dopinghouding bij sporters en begeleiders te versterken dan wel te realiseren.

Sinds 2015 wordt bij de voorlichting voor (*top*)sporters de Doorlopende Leerlijn Dopingvrije Sport (DLDS) toegepast. De DLDS beschrijft per leeftijds- en ontwikkelfase welke kennis, vaardigheden en attitude nodig zijn voor een dopingvrije sport. Aansluitend op deze fasen zijn drie verschillende voorlichtingen voor sporters ontwikkeld: Brons, Zilver en Goud.

Brons (±15 jaar) is een introductie van het onderwerp doping. De onderwerpen die bij deze voorlichting aan bod komen zijn de dopingregels, dopingcontroles en de risico's voor onbewust dopinggebruik.

Zilver (±17 jaar) is meer gericht op het oefenen van vaardigheden. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de informatie uit brons bekend is, en is er sprake van een meer praktische aanpak. Zo wordt er bijvoorbeeld geoefend met de Dopingwaaier App.

Goud is met name voor topsporters met een whereabouts-verplichting. Tijdens deze voorlichting komen de whereabouts-regels uitgebreid aan bod, maar wordt er ook gediscussieerd over lastige dopingdilemma's waar sporters tegenaan kunnen lopen, zoals dopinggebruik door een teamgenoot of medicijngebruik om beter te presteren.

In bijeenkomsten voor *sportbegeleiders* komen dezelfde onderwerpen als bij sporters aan bod, met daarnaast aandacht voor de rechten en vooral plichten van begeleiders en tevens risico-verkleinende en -vergrotenende factoren t.a.v. dopinggebruik.

Binnen de anders-georganiseerde sport zijn de doelgroepen primair fitnessers en fitnessprofessionals. Voor de *fitnessers* zijn er een website, artikelen en boeken. Voor de doelgroep *fitnessprofessionals* worden naast website en boeken vooral gastlessen verzorgd binnen de diverse fitnessopleidingen. Hierbij wordt ingegaan op de verschillende soorten dopinggeduide middelen, risico's voor gebruik, (bij)werkingen van de middelen, zin en onzin van supplementen, dopingpreventie en het programma Eigen Kracht. Ook is er aandacht voor *harm reduction*, het verkleinen van (gezondheids)risico's bij gebruik.

De corporate website (www.dopingautoriteit.nl) en de websites www.dopefree.nl en www.eigenkracht.nl zijn belangrijke manieren van communicatie met de diverse doelgroepen. Iedereen met een doping gerelateerde vraag kan deze per e-mail stellen aan de Doping E-maillijn. Binnen een werkdag krijgt men antwoord.

TOPSPORT

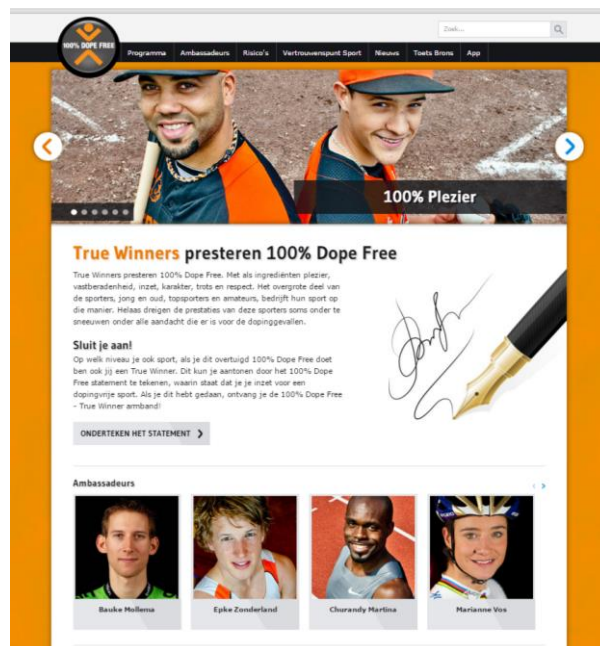
Naast het programma 100% Dope Free is er ook in 2015 veel tijd gestoken in het actieplan *Koersen op een schone sport*. Dit actieplan geeft vervolg aan aanbevelingen van de *Commissie Anti-Doping Aanpak* met als belangrijke missie: de anti-dopingcultuur in het wielrennen te versterken. Dit actieplan, gezamenlijk uitgevoerd met de KNWU en NOC*NSF en gesubsidieerd door het ministerie van VWS, was begin 2014 van start gegaan en liep tot najaar 2015.

100% Dope Free

Alle voorlichtingsactiviteiten gericht op de Nederlandse topsport zijn momenteel ondergebracht binnen het programma 100% Dope Free. Dit programma is o.m. gebaseerd op periodieke enquêtes onder Nederlandse topsporters. Daaruit bleek dat het overgrote deel van de topsporters tegen het gebruik van doping is. Dit programma richt zich naast het verstrekken van informatie met name ook op een attitude- en gedragsbehoud c.q. -verandering.

www.dopefree.nl

In 2015 is deze website ingrijpend veranderd. Om de site makkelijker te vinden is de naam veranderd van www.100procentdopefree.nl in www.dopefree.nl. Daarnaast is de gehele site opnieuw vormgegeven en *responsive* gemaakt. De site neemt een centrale plek in; alles is er te vinden. Er zijn in 2015 zeventien nieuwsberichten verschenen. Deze worden meteen naar alle abonnees (zo'n 14.500) verstuurd.

Vernieuwde website www.dopefree.nl

100% Dope Free - True Winner

Bij dit deel van het programma (gestart in december 2007) kunnen (aankomende) top- en wedstrijdssporters een anti-dopingstatement ondertekenen en zich zo actief uitspreken voor een schone sport. Na ondertekening krijgt men het gouden polsbandje (toegestuurd of uitgereikt) als symbool voor het feit dat je alleen een echte winnaar bent als je zonder doping presteert en gepresteerd hebt. In 2015 steeg het aantal getekende statements van 29.500 naar 30.600 (+1.100).

Dit deel is ontwikkeld en wordt uitgevoerd in samenwerking met de NOC*NSF AtletenCommissie. Ambassadeurs waren al: Femke Dekker (roeien), Carl Verheijen (schaatsen), Richard Bottram (Marathon365 & Wheel of Energy), Epke Zonderland (turnen), Mirjam de Koning-Peper (IPC zwemmen), Thijs van Valkengoed (zwemmen), Churandy Martina (atletiek), Marianne Vos (wielrennen), Vince Rooi (honkballer) en Bauke Mollema (wielrenner). In 2015 zijn er twee ambassadeurs bijgekomen die zich in een video introduceren: [Madelein Meppelink](#) (beachvolleybal) en [Jetze Plat](#) (handbiken/triathlon). Eind 2015 overleed ambassadeur Jokelyn Tienstra.

Opnames video Madelein Meppelink (links)

Voorlichtingsbijeenkomsten

In 2015 is de Doorlopende Leerlijn Dopingvrije Sport (DLDS) ingevoerd. Met diverse bonden is afgesproken welke voorlichting (brons, zilver en/of goud) het beste bij welke groep sporters past. Dit heeft in 2015 tot een forse toename (+81%) van het aantal voorlichtingen geleid, namelijk in totaal 65 (in 2014: 36).

Daarnaast is er een digitale toets op het niveau van voorlichting brons ontwikkeld en in gebruik genomen. Deze toets bestaat uit 10 juist/onjuist vragen en wordt gebruikt om aan het eind van een voorlichting brons de opgedane kennis van de sporters te testen. Terwijl de toets wordt gemaakt (op smartphones of tablets) zijn de scores live te volgen op een groot scherm. De toets kan ook los van een voorlichting worden gemaakt op www.dopefree.nl/toetsbrons.

Toets Brons

Vraag 3

De standaardstraf bij een eerste dopingovertreding is drie maanden schorsing.

Goed hoor!

De standaardstraf bij een eerste en bewuste dopingovertreding is een schorsing van vier jaar. Bij een tweede dopingovertreding kan het een levenslange schorsing worden.

Toets Brons

Topscores

1	Laila Spruijt	10/10	0:18.9
2	Sander van Rijnsteen	10/10	0:43.4
3	Erik Duiven	10/10	0:45.5
4	Femke de Klerk	10/10	0:58.3
5	Jeroen de Nijs	9/10	0:41.4
6	Sander Jansen	9/10	0:46.2
7	Riek Pleiter	9/10	0:50.2
8	Robert Cuijpers	9/10	0:50.5
9	Perry van Antwerpen	9/10	0:56.0
10	Marinco van Vliet	9/10	0:59.0

Schermen toets brons

Outreach-events

In 2015 zijn er negen outreach-events geweest (2014: zes). Hierbij worden doelbewust evenementen/wedstrijden bezocht waar aan grote groepen (m.n. jonge talentvolle) sporters, hun ouders en trainers/coaches algemene informatie kan worden verstrekt en waar zij aan de Dopingautoriteit vragen kunnen stellen. Ook kan men het 100% Dope Free – True Winner statement tekenen. Met de WADA-dopingquiz kan men een incentive winnen. Outreach-events in 2015 vonden plaats bij: WK IJshockey (2 dagen), EK Jiu Jitsu (2 dagen), NJJK Zwemmen Lange Baan, NJK Atletiek, WK Beachvolleybal (2 dagen), WK Sportvissen, Teamoverdracht EYOF, NK Sprint Triathlon, Bijeenkomst deelnemers Paralympische Spelen 2016.

Artikelen

In elke aflevering van het NOC*NSF-topsportblad *Lopend Vuur* is een actueel dopingonderwerp behandeld. In 2015 zijn in totaal acht artikelen verschenen.

Dopingwaaier App

Sinds eind 2013 bestaat de Dopingwaaier App (iOS en Android). Voor andere systemen bestaat een *responsive* website: www.dopingwaaier.nl.

Naast de onderdelen die ook in de fysieke dopingwaaier zaten biedt de app de mogelijkheid om alle in Nederland geregistreerde geneesmiddelen te controleren op dopinggeduide stoffen. Ook de NZVT-lijst kan via de app bekeken worden. Dit alles maakt de verspreiding van de informatie in de dopingwaaier een stuk eenvoudiger, goedkoper en sneller.

De Dopingwaaier App is eind december 2013 beschikbaar gekomen. Eind 2014 was het totaal aantal downloads 8.396. Een jaar later was dit aantal 13.157. Dat betekent dat er in 2015 4.761 downloads zijn bijgekomen.

Eind 2015 is de Dopingwaaier App geüpdatet. Het menu is uitgebreid en de zoekfuncties van de geneesmiddelen en de NZVT-lijst zijn verbeterd.

Om de Dopingwaaier App blijvend onder de aandacht te brengen is deze via een z-card, digitale advertenties en voorlichtingen onder de aandacht van vele doelgroepen gebracht.

Koersen op een schone sport

In juni 2013 bracht de Commissie Anti-Doping Aanpak - beter bekend als de Commissie Sorgdrager - haar rapport uit. In het rapport doet de Commissie diverse anti-doping aanbevelingen voor het wielrennen en voor topsport in het algemeen. Op verzoek van het ministerie van VWS is een actieplan ontwikkeld voor 2014-2015 waarbij gewerkt werd aan versterking van de reeds ingezette cultuuromslag. De projectpartners waren KNWU, NOC*NSF en de Dopingautoriteit. Het project kreeg de naam: *Koersen op een schone sport*. Een groot deel van het project is wielerspecifiek, maar er zijn ook sporttak overstijgende onderdelen. *Koersen op een schone sport* bestaat uit 5 pijlers: bewustwording, openheid, trainers & begeleiders, wielrennen internationaal en dopingcontroles. De activiteiten per pijler in 2015 waren:

Bewustwording

- De eerder gemaakte **video van Rudi Kemna** (ex-prof wielrenner en thans ploegleider van Giant-Alpecin) over een veranderde dopingcultuur is voorzien van Engelse ondertiteling.
- Samen met NOC*NSF is een **Doorlopende Leerlijn Dopingvrije Sport (DLDS)** ontwikkeld. Een leerlijn behelst een achtjarig opleidingsprogramma in het traject van talent naar topsporter. Aan de hand van een aantal thema's en concrete doelstellingen is bepaald wat talenten zouden moeten weten en kunnen. Het aanbod is verdeeld over drie voorlichtingen: brons, zilver en goud. In 2015 is de DLDS ingevoerd.
- In de loop van 2014 is er gewerkt aan de **100% Dope Free Challenge**. Dit is een online game, bedoeld voor alle leden van de KNWU. Hierbij worden in vijf korte video's een dilemma geschetst waarbij per dilemma een keuze moet worden gemaakt en waarmee punten zijn te winnen. Er kon zowel individueel als per wielersclub worden gespeeld. Het doel van deze challenge is na te denken over de keuzes die gemaakt worden bij doping gerelateerde zaken. De periode waarin men de challenge kon doen betrof

maart-april 2015. Gedurende de deelnameperiode kon men de klassementen op de website volgen. Ook dit had als doel de deelname te vergroten. Uiteindelijk namen van de 22.810 genodigden er 1.054 deel aan de challenge wat neerkomt op 5%. Twee derde van de verenigingen (150 totaal) deed mee.

- Alle deelnemers aan de challenge kregen een uitnodiging voor de **Koers Schoon Experience Day (KSED)**. Deze KSED vond plaats op zaterdag 12 september 2015 op Papendal. Het maximale aantal van 150 deelnemers werd die dag geïnformeerd over dopingpreventie en daarnaast op welke innovatieve en schone manieren wielrenners nog prestatieverbetering kunnen bereiken. Dit laatste werd door World Tour Ploeg Giant-Alpecin en de KNWU verzorgd. Uiteindelijk werd het een zeer geslaagde dag voor de deelnemers en organisatie. Een impressievideo is [hier](#) te zien.
- Op 1 oktober liep de projectperiode af en is een gezamenlijke **eindrapportage** gemaakt.

Cultuurverandering in de hoogste versnelling

WAT IS ER ALLEMAAL GEDAAN?

KOERSEN OP EEN SCHONE SPORT

- ★ Geïmplementeerd in 2014 & 2015
- ★ 5 pijlers
 - Bewustwording
 - Openheid
 - Trainers & begeleiders
 - Wielrennen Internationaal
 - Dopingcontroles
- ★ 3 doelstellingen
 - Bewustwording
 - Integriteit
 - Voorbeeldfunctie

EXTRA DOPINGCONTROLES

100 testen per seizoen
100% negatief

100% DOPE FREE

- ▲ 100% Dope Free Challenge
5 dilemma's | vele prijzen | online game
1100 deelnemers | 150 verenigingen
- ▲ Voorlichtingen
500 wielrenners | ploegleiders
| trainers | bestuurders | pers |
RTC's | districten
- ▲ Sturdoppen
9000 licentiehouders | 1100
kaderleden | voorlichtingspakket
- ▲ Koers Schoon Experience Day
dopingpreventie | gezonde prestatieverbetering |
Team Giant - Alpecin | 150 deelnemers

DOPINGCONFERENTIE

Kennissuitwisseling | overdracht
naar andere bonden

23|05|2015

Effectiviteit

- Meer:
- Controle supplementen en medicijnen
 - Kennis van procedures bij controle
 - Melding van (vermoedens) van dopinggebruik

16 betrokken sportbonden |
8 thema's | 3 voorlichtingspakketten

Doorlopende leerlijn dopingvrije sport

Vertrouwenspunt sport

Brede bereikbaarheid | ook voor
dopingvraagstukken

Anonieme meldlijn

online meldingssysteem | koppeling
met Vertrouwenspunt Sport

Beleids- Advies Commissie
Anti-doping Aanpak
begeleidt | adviseert

BIJSCHOLINGSBELEID

opleidingen | bijscholingen |
aandacht anti-doping

Medische werkgroep

herschrijving richtlijnen | ethische
vraagstukken

Dit actieplan is een gezamenlijk initiatief van KNWU, Dopingautoriteit & NOC*NSF en is tot stand gekomen met ondersteuning van VWS

Factsheets Project KOESS.

Dopingcontroles

Net als in 2014 zijn ook in 2015 100 extra dopingcontroles uitgevoerd op wat lager niveau en bij een wat jongere doelgroep dan normaliter wordt gecontroleerd. De dopingcontroles hadden met name een preventieve insteek. Het is belangrijk dat men zich al eerder bewust is van dopingcontroles.

Samen voor een schone sport

Tijdens de Nationale Dopingconferentie op 23 april 2015 zegde minister Schippers drie ton toe voor een vervolg op *Koersen op een schone sport*. Zes partijen hebben vervolgens een actieplan opgesteld: Atletiekunie, KNBB (Biljartbond), KNVB (Voetbalbond), Fit!vak, Dopingautoriteit en NOC*NSF (coördinator). Het plan heeft als titel: *Samen voor een schone sport*. Eind 2015 is de subsidieaanvraag voor het actieplan gehonoreerd.

Geneesmiddelen Dispensatie Sporter (commissie en secretariaat)

Vergeleken bij 2014 heeft de regelgeving omtrent dispensaties in 2015 nagenoeg geen wijzigingen ondergaan.

Uiteindelijk is er in 99 gevallen dispensatie verleend. Er werd in acht gevallen een verzoek niet gehonoreerd.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Toegewezen	140	111	82	89	88	99
Niet-toegewezen	12 (7.9%)	8 (6.7%)	1 (1.2%)	4 (4.3%)	6 (6.4%)	8 (7.5%)

De meeste toestemmingen hadden in 2015 betrekking op het gebruik van methylfenidaat (44), net als in de meest recente eerdere jaren. Percentueel betekent dat 44,4%, vergelijkbaar met 2014.

Andere medicatie waarvoor vaak dispensatie werd verleend was prednison/prednisolon (14,1%) en insuline (13,1%).

In totaal waren de aanvragen afkomstig van 33 verschillende sportbonden.

Met 20 toegekende aanvragen was de KNWU weer het best vertegenwoordigd (20,2%), gevolgd door de KNZB (13,1%), en de Atletiekunie en de KNVB (beiden met 6,1%).

ANDERS GEORGANISEERDE SPORT

Programma Eigen Kracht

Binnen de anders georganiseerde sport is de belangrijkste doelgroep: bezoekers van fitnesscentra en hun directe omgeving. Bij deze laatste categorie betreft het vooral fitnessinstructeurs, maar ook ondernemers.

www.eigenkracht.nl

Centraal staat de Eigen Kracht-website. Naast tekst wordt steeds meer gebruik gemaakt van video's. Verder zijn er vier volledige jaarprogramma's te vinden voor vier verschillende trainingsdoelen. De site is gebruiksvriendelijker gemaakt door webberichten onder te brengen in dossiers, zoals training, voeding, supplementen, doping, gezondheid e.d. Hiermee kan de bezoeker makkelijker per onderwerp veel informatie vinden. De website bestaat inmiddels 15 jaar en is voor veel partijen een betrouwbare en rijke bron van informatie geworden. In 2014 was de site gerestyled en daarmee heeft Eigen Kracht een andere huisstijl gekregen. Er is ook een nieuw ontwerp gemaakt voor de t-shirts en bidons.

Eigen Kracht-bidon.

De site richt zich specifiek op (cosmetische) sporters in fitnesscentra. Op de site is objectieve, overzichtelijke en praktisch toepasbare informatie te vinden over clean en effectief spiermassa opbouwen en over verantwoorde manieren om af te slanken. Tevens staat er objectieve informatie over diverse soorten dopinggeduide middelen en de bijwerkingen ervan. Ook de dopingrisico's van voedingssupplementengebruik komt aan bod.

In 2015 zijn er in totaal 54 inhoudelijke nieuwsberichten op de site geplaatst, geschreven door twee externe (inhoudelijke/journalistieke) experts uit de fitness/bodybuildingbranche en door eigen preventiemedewerkers. Eenmaal betrof het een [waarschuwing](#) voor een drietal bewust met doping vervuilde supplementen waarvoor ook de NVWA waarschuwde. De NVWA heeft deze supplementen van de markt gehaald.

Video's

Binnen Eigen Kracht wordt al enige tijd gebruik gemaakt van video's. In 2015 zijn er vier video's gemaakt en op de website geplaatst, namelijk een drietal trainingsinstructievideo's met topkrachttrainer Hans Kroon en een video met twee Cleane Kneiters (Jurgen Verweijen en Stefan Köhlbrugge).

Ook is een start gemaakt met een video over de toekomst van het bodybuilding en vooral de (afnemende) rol van doping daarin. De video, getiteld *Groter dan groot: de evolutie van bodybuilding?* verschijnt in maart 2016.

Fitnessopleidingen & Bijeenkomsten

In 2015 zijn in het kader van het Eigen Kracht-programma dertien gastlessen gegeven aan diverse CIO's en ROC's en particuliere fitnessopleidingen. De Eigen Kracht-bidon wordt daarbij uitgedeeld aan fitnessinstructeurs in opleiding. Daarnaast zijn twee presentaties gegeven aan de sportvereniging politie Haaglanden en een voorlichting in Werkendam aan politie-agenten, jongerenwerker gemeente en een medewerker verslavingszorg. Eenmaal is een voorlichting geweest in een fitnesscentrum en tweemaal voor een sportcentrum van een universiteit.

Cleane Kneiters

Cleane Kneiters zijn fitnessers/bodybuilders die bewezen hebben en nog steeds bewijzen dat je zonder doping een indrukwekkende fysiek kunt opbouwen. In 2015 kwamen er drie Cleane Kneiters bij waardoor het totale aantal op 17 kwam. Ze staan allen met een achtergrondverhaal en foto's op de website. De Cleane Kneiters zijn de ambassadeurs voor dopingvrije fitness.

Artikelen

Al sinds 1997 heeft Eigen Kracht een vaste rubriek in het populaire bodybuildingtijdschrift *Sport & Fitness Magazine*. Onder eigen redactionele verantwoordelijkheid verstrekt de Dopingautoriteit in ieder nummer objectieve informatie over dopinggeduide middelen en zaken die er mee te maken hebben. Vanaf 2014 worden in plaats van een groot artikel in elk nummer enkele korte berichten geplaatst. Dit is in alle zes uitgaven van 2015 gebeurd.

Vanaf augustus 2015 publiceert Eigen Kracht korte berichten in het maandelijkse bodybuilding & fitness magazine *Muscle & Fitness*. Deze worden na verschijning van het magazine op de website www.eigenkracht.nl geplaatst.

Er is een artikel *Ik doe het lekker zelf, op eigen kracht!* geplaatst in 'School Magazine'. Deze is verspreid onder 600 middelbare scholen, met een bereik van zo'n 200.000 scholieren. Daarnaast is op elke deelnemende school een speciale Eigen Kracht-poster opgehangen.

EIGEN KRACHT

Ik doe het
lekker zelf,
zonder spuiten
en slikken.

WWW.EIGENKRACHT.NL EIGENLIJK ALLES WAT JE NODIG HEBT

Schoolposter Eigen Kracht

Advertenties

In 2013 zijn twee nieuwe banners/advertenties gemaakt met twee Cleane Kneiters (een man en een vrouw) erop, die ook het gezicht van de nieuwe website vormen. Na het verschijnen van het boek *Doping, de nuchtere feiten* is hier ook een advertentie voor gemaakt. Deze 3 advertenties hebben ook in 2015 meerdere malen in de *Sport & Fitness*, *Muscle & Fitness* en *Fit!vak-magazine* gestaan.

Boek Doping, de nuchtere feiten

In oktober 2014 verscheen *Doping, de nuchtere feiten*. Daarna is het boek middels advertenties in bodybuilding-bladen en tijdschriften van Arko Sports Media geplaatst, en in een uitgebreide twee pagina's grote review van het boek in het sportnummer van *Medisch Contact* (juli 2015), een banner tijdens outreach events en in voorlichtingen gepromoot. In 2015 was de eerste druk al uitverkocht en heeft een ongewijzigde herdruk plaatsgevonden.

Supplementen App

In 2015 is gestart met het ontwerp van de supplementen app. Er bestaan bij fitnessers, maar ook bij andere sporters steeds meer vragen over de zin en onzin van allerlei voedingssupplementen. Deze app gaat tevens veel informatie bieden over supplementen, risico's van supplementgebruik, voeding en regelgeving en vooral ook de mogelijkheid om een supplement te checken op basis van de ingrediënten. De app verschijnt in 2016.

BEGELEIDEND PERSONEEL

Naast sporters is de afgelopen jaren steeds meer aandacht uitgegaan naar diverse soorten sportbegeleiders. Zij kunnen in positieve zin een belangrijke rol spelen. Vooral de trainer/coach kan een grote rol vervullen. Daarnaast zijn sport(para)medici belangrijk. Naast het beschikbaar stellen van materialen worden ook gastlessen verzorgd in opleidingen en nascholingen.

Brochure Rondom Begeleiding

De brochure, getiteld *Rondom Begeleiding. Hoe ouders, trainer-coaches en andere sportbegeleiders kunnen bijdragen aan een dopingvrije sport* wordt nog steeds verspreid bij voorlichtingsbijeenkomsten, (bij)scholingen en outreach-events.

Omdat de Dopingwaaier App ook voor begeleiders een belangrijke bron van informatie is, is deze ook in 2015 weer extra gepromoot. Zo zijn meerdere advertenties geplaatst in de tijdschriften *Sportgericht* en *Sportmassage Internationaal*.

Coaches

Er zijn presentaties verzorgd bij diverse coachopleidingen en -bijscholingen, zoals bij: wielcoach niveau 3, zwemcoach niveau 4, de bondscoaches Sportvissen, de opleiding Mastercoach in Heerenveen, de generieke opleiding trainer/coach 4 in Amsterdam en Zwolle en de minor sportcoaching aan de ALO te Amsterdam.

Voor coaches is een incentive ontwikkeld: de *Coach Negatief-Coachmap*. Deze wordt bij opleidingen uitgedeeld aan de cursisten.

(Para)medici en andere begeleiders

Er zijn presentaties verzorgd bij diverse opleidingen en bijscholingen, zoals de opleiding Sportfysiotherapie (2x), Kennisdag sportmassage, twee opleidingen Sportdiëtetiek namelijk in Amsterdam en Nijmegen, de KNWU-opleidingen voor ploegleider en soigneur, Sportpsychologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen, tweemaal een bijscholing voor huisartsen, een bijscholing voor kinderartsen, een gastles voor studenten geneeskunde in het AMC, een gastles voor studenten *Chemie & Criminaliteit* van de Hogeschool Rotterdam, een bijscholing voor medisch begeleiders werkzaam voor Topsport Den Haag, en een gastles voor eerstejaarsstudenten Bewegingswetenschappen (VU).

SPORTBONDEN

Nationale Dopingconferentie

Op 23 maart vond de Nationale Dopingconferentie plaats op Papendal op initiatief van minister Schippers. Hier werd de balans opgemaakt van de resultaten van de campagne *Koersen op een schone sport* en wat extra nodig zou zijn om te streven naar een dopingvrije(re) sportcultuur, waartoe ook de fitnessbranche werd gerekend. Gebaseerd op de discussies van de Nationale Dopingconferentie is er na afloop een animatie gemaakt door VWS, NOC*NSF, Dopingautoriteit en KNWU getiteld: '[Een dopingvrije sportcultuur in Nederland](#)'.

Bijeenkomst sportbonden

Voor de zesde keer is de bondenbijeenkomst *Samen tegen doping!* georganiseerd. Deze vond plaats op 22 oktober 2015 in Nieuwegein en werd door zo'n 60 personen bezocht. Dit waren vertegenwoordigers van sportbonden (ook specifiek de bondsartsen), RTO's en CTO's. Er zijn zes presentaties gehouden. Het doel van de jaarlijkse bijeenkomst is om bij te praten over de ontwikkelingen op anti-dopinggebied. De aandacht ligt voornamelijk op preventie. De volgende sprekers en titels stonden op het programma: Herman Ram over ontwikkelingen in het anti-dopingbeleid én *Aangeklaagd! Wat nu?*, Erik Duiven gaf een update over de topsportprojecten, Tineke Idema over Intelligence & Investigation, Laila Spruijt over de implementatie van de Doorlopende Leerlijn Dopingvrije Sport, Margo de Vries (KNWU) en Laurens de Ouden (NOC*NSF) over respectievelijk *Koersen op een schone sport* en *Samen voor een schone sport*. Via een digitale enquête onder de deelnemers is de bijeenkomst geëvalueerd. De deelnemers hebben het als (zeer) nuttig ervaren.

Impressie Bondenbijeenkomst

ALGEMEEN PUBLIEK

www.dopingautoriteit.nl

In 2015 werden zeventien eigen berichten op de site geplaatst. Daarnaast vormen ANP-nieuwsberichten een belangrijk deel van de actuele informatievoorziening. Deze nieuwsberichten over doping worden automatisch na verschijning op de website geplaatst. In 2015 zijn er in totaal 413 ANP-nieuwsberichten op de site gezet. In 2014 waren dat er 339. Vooral het eerste WADA-rapport in november over de IAAF en Rusland zorgde voor veel berichten.

Naast actualiteiten over doping is er algemene informatie te vinden, zoals over de dopinglijst, over de programma's die de Dopingautoriteit heeft en over de eigen organisatie. In een apart servicegedeelte kunnen sporters hun medische dispensaties aanvragen, bestaat er een gedeelte voor het aanleveren van whereabouts van topsporters en is de NZVT-database ondergebracht.

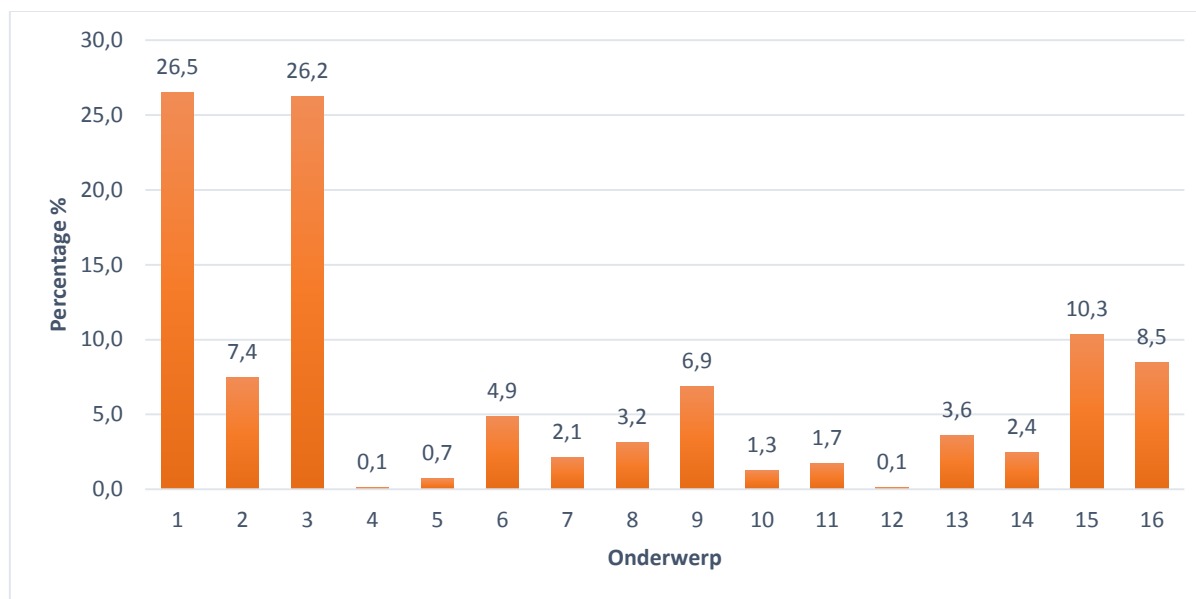
Doping E-maillijn

De Doping E-maillijn is hét frontoffice voor dopingvragen, waarachter bij toerbeurt vier operateurs dienst hebben. Alle vragen worden binnen een werkdag afgehandeld en anoniem in een database geregistreerd.

In 2015 zijn de e-mails ook op een andere manier geregistreerd dan in voorgaande jaren. Zo zijn vervolgvragen bijvoorbeeld ook meegeteld, wat voorheen niet gebeurde. In totaal zijn er in 2015 698 e-mails op deze manier geregistreerd. Als de vervolgvragen niet worden meegerekend waren het er 601, een daling van 11% ten opzichte van 2014 (676). Dit zou goed verklaard kunnen worden doordat de Dopingwaaier App meer gebruikt wordt. Deze maakt het sporters en begeleiders eenvoudig om medicatie te checken en vragen beantwoord te krijgen. Dat de Dopingwaaier App meer gebruikt wordt blijkt ook uit het aantal vragen dat via de App wordt gesteld. Dit gebeurde in 2014 zo'n 23 keer en in 2015 71 keer, meer dan drie keer zoveel.

Daarnaast is ook het aantal vragen per onderwerp bijgehouden. Per vraag konden meerdere onderwerpen aangevinkt worden. Die aantallen en percentages zijn te vinden in de tabel hieronder. In 64% van de mails betrof het de georganiseerde (top)sport, 7% fitness en 29% overig. Er waren 8 meldingen van mogelijke dopingovertredingen, 6 maal mailde iemand van de pers en 7 mails gingen over een positief bevonden sporter. Twee onderwerpen springen er uit: het checken of een geneesmiddel op de dopinglijst staat of niet én vragen over voedingssupplementen. Beide zijn goed voor zo'n 26%. In een kleine 10% van de mails gaat het om vragen van scholieren of studenten.

Onderwerp	
1.	Check geneesmiddelen
2.	GDS - Dispensatieprocedure
3.	NVZT - Voedingssupplementen
4.	Drugs
5.	Vervuild vlees
6.	Dopingcontroleprocedure
7.	Whereabouts
8.	Dopingreglement, overig
9.	(Bij) werking dopingmiddelen
10.	Voeding, geen voedingssupplementen
11.	Analyse van middelen
12.	Mentaal
13.	Aanvraag voorlichting / materialen
14.	Aanvraag dopingcontroles
15.	Scholieren & studenten
16.	Overig

Persbijeenkomst

Deze jaarlijkse bijeenkomst is in 2015 niet georganiseerd. Dit besluit werd vooral genomen omdat er (nog) geen nieuws was over de nieuwe Wet uitvoering anti-dopingbeleid (Wuab). De bijeenkomst zal begin 2016 alsnog georganiseerd worden.

Perscontacten

In 2015 is de Dopingautoriteit ruim 450 maal benaderd door de media, enerzijds voor toelichting en commentaar op actuele gebeurtenissen, en anderzijds met verdiepende vragen die los stonden van de actualiteit. De directeur van de Dopingautoriteit treedt op als woordvoerder. Bij zijn afwezigheid of naar aanleiding van het specifieke onderwerp treedt ook de Wetenschappelijk beleidsmedewerker van de Dopingautoriteit incidenteel als woordvoerder op.

Hoofdstuk 2 Dopingcontroles

De controlepraktijk

Algemeen

Vanaf 1 januari 2015 maakt het proces *Intelligence & Investigations* deel uit van de taken van de afdeling Handhaving en Opsporing. De samenvoeging van de processen Controle en *Intelligence & Investigations* beoogde een verbeterde samenwerking, een verbeterde informatie-uitwisseling en derhalve een meer slagvaardiger taakuitvoering. Tweewekelijks vindt er een Zaken in Onderzoek overleg (ZIO) plaats tussen het Hoofd van de afdeling, de accountmanager/teamleider dopingcontroleurs en de intelligence-officer. In dit overleg worden onder andere de voortgang en actualiteit in bestaande onderzoeken besproken. Tevens worden er concrete afspraken gemaakt over de te volgen onderzoeksstrategieën.

In 2015 is verder invulling gegeven aan het antidopingbeleid van NOC*NSF zoals dat in 2007 in nauwe samenwerking met de Dopingautoriteit tot stand werd gebracht. Bij de dopingcontroles ligt het accent op de absolute top van de Nederlandse sport. Daarnaast heeft de Dopingautoriteit gerichte controles in kunnen zetten op specifieke individuen en/of groepen met incidentele dopingcontroles op competitieniveau direct onder de absolute top. Het aantal vervolgonderzoeken en specifieke, aanvullende analyses nam wederom verder toe. Veel aandacht is eveneens besteed aan de zogeheten "whereabouts". Een deel van de topsporters dient, indien zij behoren tot de Nationale of Internationale Testing Pool, een deel van de dagelijkse activiteiten kenbaar te maken aan de Dopingautoriteit of de Internationale Federatie. In 2015 overleed onze collega Jan Kroes, en heeft de Dopingautoriteit afscheid genomen van drie andere Doping Controle Officials (DCO's). Waarmee het aantal inzetbare dopingcontrole-officials eind 2015 gedaald was tot 14 controleurs. Ondanks de verdere reductie in DCO capaciteit is het gelukt de doelstelling ten behoeve van het nationale doping controle programma te realiseren.

Nationale Testing Pool (NTP)

Voortvloeiend uit de uitwerking van de herziene World Anti-Doping Code (WADC) 2015 en de daarmee verbonden Internationale Standaarden heeft de Dopingautoriteit haar Nationale Testing Pool (NTP) ingericht. Sporters die zijn opgenomen in de Nationale Testing Pool dienen aan een aantal verplichtingen te voldoen. Zo dienen zij voor het gebruik van eventuele medicijnen vooraf een dispensatie bij de Geneesmiddelen Dispensatiecommissie Sporter Commissie (GDS-commissie) aan te vragen. Tevens dienen zij het hele jaar door hun whereabouts informatie op te geven en een door de Dopingautoriteit georganiseerde voorlichting bij te wonen.

In 2015 waren er 14 sportbonden met sporters in de NTP. Dit aantal is gestegen ten opzichte van 2014. Het aantal sporters in de NTP is ten opzichte van 2014 juist licht gedaald: 331 sporters aan het begin van het jaar 2015, versus 342 sporters bij aanvang 2014. Ook in 2015 dienden sporters slechts bij één instantie whereabouts op te geven, hetzij bij de internationale federatie, hetzij bij de Dopingautoriteit. De Dopingautoriteit heeft leesbevoegdheden gekregen met betrekking tot whereabouts informatie van Nederlandse sporters in het mondiale whereabouts systeem ADAMS. Hierdoor is het mogelijk dat de Dopingautoriteit whereabouts informatie van Nederlandse sporters in kan zien waardoor de actualiteit van de voor de Dopingautoriteit beschikbare informatie beter gewaarborgd is.

De Dopingautoriteit heeft in 2015 - evenals voorgaande jaren - ook veelvuldig gebruik gemaakt van de informatie afkomstig van externe bronnen, zoals onder meer websites van nationale en internationale federaties, Twitter en Facebook. De door de Dopingautoriteit ontwikkelde whereabouts website (en bijbehorende whereabouts App voor op de smartphone) verschaftte zowel algemene als meer gedetailleerde informatie over sporters, teams en trainingslocaties.

Uitgevoerde controles - algemeen

De Dopingautoriteit voerde in 2015 voor de Nederlandse sport twee soorten dopingcontroles uit, namelijk: controles in het kader van het nationaal programma en daarnaast dopingcontroles in opdracht en voor rekening van derden, waaronder nationale en internationale federaties, evenementorganisatoren en buitenlandse Nationale Anti-Doping Organisaties. Ook dopingcontroles na het behalen van officiële records, targetcontroles bij specifieke verdenkingen, en verschillende soorten vervolgonderzoeken vielen onder de verantwoordelijkheid van de Dopingautoriteit. Niet alleen Nederlandse sporters werden in Nederland gecontroleerd, maar, eventueel in opdracht van andere NADO's, ook niet-Nederlandse sporters.

Het nationaal programma – de principes

Evenals voorgaande jaren hebben VWS en NOC*NSF voor 2015 een geldbedrag beschikbaar gesteld waaruit de kosten van de uitvoering van het nationaal controleprogramma ten behoeve van de Nederlandse sportbonden voldaan kunnen worden. Ten gevolge van stijgende kosten van de uitvoering van dopingcontroles neemt het aantal dopingcontroles sinds een aantal jaren af. Het beschikbare budget maakte in 2015 een nationaal programma van iets meer dan 1.700 dopingcontroles mogelijk. Hiervan waren ca. 500 controles gereserveerd voor de uitvoering van zogenaamde targetcontroles, noodzakelijk vervolgonderzoek en voor dopingcontroles na het behalen van records en officiële limieten. De Dopingautoriteit heeft de overige 1.200 controles verdeeld over de sportbonden. Aan deze verdeling ligt een mathematisch verdeelmodel ten grondslag, mede gebaseerd op internationale richtlijnen waarin onder meer de sport specifieke fysiologische eigenschappen en de internationale en nationale dopingincidentie-statistieken zijn meegenomen.

Het nationaal programma – de uitvoering

In 2015 zijn in totaal 1.737 dopingcontroles als onderdeel van het nationaal controle programma uitgevoerd. In veruit de meeste gevallen (1.663 maal) betrof het een urinecontrole. In 2015 zijn daarnaast ook 75 bloedcontroles uitgevoerd, onder meer in het kader van een eerder gestarte "Atleet Biologisch Paspoort" project (zie ook de betreffende paragraaf verderop in dit verslag). De 1.737 dopingcontroles in het kader van het nationaal controleprogramma vonden plaats bij 30 Olympische sportbonden en 18 niet-Olympische sportbonden, in de verhouding 89:11. Bij een aantal niet-Olympische en niet-dopinggevoelige sporten zijn geen dopingcontroles uitgevoerd. Een voorbeeld hiervan zijn de denksporten.

Top 5 aantal dopingcontroles Nationaal controleprogramma

- 1 Wielrennen
- 2 Schaatsen
- 3 Atletiek
- 4 Zwemmen
- 5 Roeien

Het percentage dopingcontroles (bloed en urine) buiten wedstrijdverband in het kader van het nationaal programma was 46,8%. Ten opzichte van 2014 is het percentage dopingcontroles buiten wedstrijdverband nagenoeg gelijk gebleven (in 2014 was dit 46,5%). Van het totaal van 1.737 dopingcontroles (bloed en urine) voor de sport in Nederland werden er 1.001 controles bij mannen uitgevoerd (57,7%) en 736 bij vrouwen (42,3%). Het percentage gecontroleerde vrouwen is licht gestegen ten opzichte van 2014, wat een weerspiegeling is van het gegroeide aandeel dat vrouwen aan de Nederlandse tosportprestaties leveren.

Dopingcontroles, uitgevoerd voor derden

De Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB), de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) en de Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie (KNWU) hebben buiten het nationale programma een additioneel dopingcontroleprogramma gefinancierd ten behoeve van de Nederlandse competitie.

Verschillende Nederlandse bonden en sportorganisaties hebben additionele controles ingekocht bij de Dopingautoriteit ten behoeve van internationale evenementen in Nederland. Op basis van opdrachten van derden zijn in totaal 679 dopingcontroles uitgevoerd. Een daling van circa 6% ten opzichte van 2014.

De extra dopingcontroles waartoe Nederlandse en buitenlandse bonden en organisatoren opdracht gaven, waren voor het merendeel controles binnen wedstrijdverband (96,5%). Bij deze dopingcontroles werden 440 mannen en 238 vrouwen gecontroleerd.

Dopingcontroles - totaal

De controles, uitgevoerd als onderdeel van het Nationaal controleprogramma en de controles die in opdracht van derden werden uitgevoerd, vormen samen het totale dopingcontroleprogramma zoals uitgevoerd in 2015. In totaal zijn 2.416 dopingcontroles uitgevoerd.

Tabel 1: Globaal overzicht uitgevoerde dopingcontroles in 2015

Dopingcontroles uitgevoerd door de Dopingautoriteit	Urine	Bloed	Totaal
Dopingcontroles uitgevoerd voor de Nederlandse sport (Nationaal Programma)	1.662	75	1.737
Urinecontroles uitgevoerd voor buitenlandse sportorganisaties en overige	670	9	679
Totaal uitgevoerd door de Dopingautoriteit	2.332	84	2.416

Aantal dopingcontroles	2015	2014
Nationaal programma	1.737	1.764
In opdracht van derden	679	719
Totaal	2.416	2.483

Top 5 totaal aantal dopingcontroles

- 1 Wielrennen
- 2 Schaatsen
- 3 Atletiek
- 4 Voetbal
- 5 Zwemmen

Het totale aantal van 2.416 dopingcontroles voor de Nederlandse sport en sportorganisaties is een lichte daling ten opzichte van 2014, toen er 2.483 dopingcontroles werden uitgevoerd.

Tabel 2: Overzicht van het aantal uitgevoerde dopingcontroles in 2015

Sport	Nationaal Programma			Uitgevoerd voor derden			Totaal uitgevoerd		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Atletiek	167	12	179	46	1	47	213	13	226
Autosport	4	0	4	3	0	3	7	0	7
Badminton	8	0	8	6	0	6	14	0	14
Basketbal	28	0	28	0	0	0	28	0	28
Biljart	10	0	10	0	0	0	10	0	10

Sport	Nationaal Programma			Uitgevoerd voor derden			Totaal uitgevoerd		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Bobsleeën	4	0	4	0	0	0	4	0	4
Boksen	18	0	18	0	0	0	18	0	18
Bowling	6	0	6	0	0	0	6	0	6
Cricket	15	0	15	0	0	0	15	0	15
Curling	5	0	5	0	0	0	5	0	5
Dammen	0	0	0	10	0	10	10	0	10
Dansen	12	0	12	0	0	0	12	0	12
Darts	8	0	8	0	0	0	8	0	8
Floorball en unihockey	5	0	5	0	0	0	5	0	5
Gehandicaptensport	7	0	7	0	0	0	7	0	7
Golf	9	0	9	0	0	0	9	0	9
Gymnastiek	42	0	42	0	0	0	42	0	42
Handbal	11	0	11	0	0	0	11	0	11
Handboogschieten	12	0	12	3	0	3	15	0	15
Hippische sport	17	0	17	0	0	0	17	0	17
Hockey	21	0	21	0	0	0	21	0	21
Honk- en softbal	19	0	19	2	0	2	21	0	21
IJshockey	30	0	30	12	0	12	42	0	42
Judo	52	2	54	4	0	4	56	2	58
Karate-do	9	0	9	0	0	0	9	0	9
Klim- en bergsport	12	0	12	0	0	0	12	0	12
Korfbal	17	0	17	0	0	0	17	0	17
Krachtsport	60	0	60	0	0	0	60	0	60
Motorsport	22	0	22	0	0	0	22	0	22
Onderwatersport	6	0	6	0	0	0	6	0	6
Oosterse gevechtskunsten	7	0	7	1	0	1	8	0	8
Redden van drenkelingen	11	0	11	2	0	2	13	0	13
Roeien	124	0	124	2	0	2	126	0	126
Rugby	46	0	46	0	0	0	46	0	46
Schaatsen	175	17	192	129	8	137	304	25	329
Schermen	6	0	6	1	0	1	7	0	7
Schieten	9	0	9	33	0	33	42	0	42
Skiën	11	0	11	4	0	4	15	0	15

Sport	Nationaal Programma			Uitgevoerd voor derden			Totaal uitgevoerd		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Sportvissen	0	0	0	2	0	2	2	0	2
Squash	10	0	10	6	0	6	16	0	16
Taekwondo	15	0	15	1	0	1	16	0	16
Tafeltennis	8	0	8	0	0	0	8	0	8
Tennis	14	0	14	4	0	4	18	0	18
Triathlon	44	7	51	6	0	6	50	7	57
Voetbal	108	0	108	98	0	98	206	0	206
Volleybal	26	0	26	54	0	54	80	0	80
Waterskiën	6	0	6	5	0	5	11	0	11
Watersport	16	0	16	0	0	0	16	0	16
Wielrennen	260	32	292	226	0	226	486	32	518
Zwemmen	131	5	136	9	0	9	140	5	145

Tabel 3: Aantal in- en out-of-competition dopingcontroles uitgevoerd in 2015

Sport	In Competition			Out of competition		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Atletiek	135	0	135	78	13	91
Autosport	7	0	7	0	0	0
Badminton	12	0	12	2	0	2
Basketbal	24	0	24	4	0	4
Biljart	10	0	10	0	0	0
Bobsleeën	0	0	0	4	0	4
Boksen	11	0	11	7	0	7
Bowling	6	0	6	0	0	0
Cricket	8	0	8	7	0	7
Curling	0	0	0	5	0	5
Dammen	5	0	5	5	0	5
Dansen	12	0	12	0	0	0

Sport	In Competition			Out of competition		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Darts	8	0	8	0	0	0
Floorball en unihockey	0	0	0	5	0	5
Gehandicaptensport	0	0	0	7	0	7
Golf	8	0	8	1	0	1
Gymnastiek	14	0	14	28	0	28
Handbal	8	0	8	3	0	3
Handboogschietsen	15	0	15	0	0	0
Hippische sport	14	0	14	3	0	3
Hockey	16	0	16	5	0	5
Honk- en softbal	12	0	12	9	0	9
IJshockey	20	0	20	22	0	22
Judo	24	0	24	32	2	34
Karate-do	6	0	6	3	0	3
Klim- en bergsport	12	0	12	0	0	0
Korfbal	8	0	8	9	0	9
Krachtsport	54	0	54	6	0	6
Motorsport	12	0	12	10	0	10
Onderwatersport	6	0	6	0	0	0
Oosterse gevechtskunsten	0	0	0	8	0	8
Redden van drenkelingen	8	0	8	5	0	5
Roeien	35	0	35	91	0	91
Rugby	24	0	24	22	0	22
Schaatsen	219	2	221	85	23	108
Scheren	7	0	7	0	0	0
Schietsen	42	0	42	0	0	0
Skiën	12	0	12	3	0	3
Sportvissen	2	0	2	0	0	0

Sport	In Competition			Out of competition		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Squash	16	0	16	0	0	0
Taekwondo	14	0	14	2	0	2
Tafeltennis	6	0	6	2	0	2
Tennis	14	0	14	4	0	4
Triathlon	30	0	30	20	7	27
Voetbal	130	0	130	76	0	76
Volleybal	66	0	66	14	0	14
Waterskiën	11	0	11	0	0	0
Watersport	8	0	8	8	0	8
Wielrennen	394	0	394	92	32	124
Zwemmen	72	0	72	68	5	73

Dopingcontroles die geen doorgang konden vinden

In 2015 heeft in 166 gevallen een dopingcontrole geen doorgang kunnen vinden waarbij:

- 1) opgegeven sport(st)ers/selecties afwezig zijn op evenementen, wedstrijden en centrale trainingen.
- 2) de dopingcontrole-official een (centrale) training of wedstrijd aandoet en deze training of wedstrijd blijkt te zijn afgelast of verplaatst zonder dat de Dopingautoriteit hierover vooraf was geïnformeerd.
- 3) een dopingcontrole-official (DCO) een opgegeven adres aandoet en de sport(st)er gedurende de uitgezette controleperiode afwezig is, dan wel dat deze niet (meer) op het adres woont (bij dopingcontroles zonder whereabouts informatie).

Het betrof zowel out-of-competition controles als in-competition controles. Als een dopingcontrole geen doorgang kan vinden, wordt zo spoedig mogelijk daarna opnieuw een poging ondernomen de betreffende sporter alsnog te controleren danwel een evenement van vergelijkbare orde in te plannen.

Tevens zijn in 2015 in totaal 20 definitieve whereabouts-fouten geregistreerd en zijn er op het moment van het opstellen van dit jaarverslag nog een viertal whereabouts-fouten in procedure. Whereabouts-fouten kunnen bestaan uit Missed tests (niet aanwezig zijn van de sporter op de opgegeven locatie binnen het *one hour time slot*) en Filing failures (het niet voldoen aan het tijdig en correct opgeven van verblijfsgegevens).

Het aantal whereabouts-fouten is in 2015 verder gedaald ten opzichte van 2014 (toen betrof het 34 gevallen). In 2015 zijn er geen sporters geweest waarbij een tweede of derde whereabouts-fout in een periode van 12 maanden (voorheen betrof deze periode 18 maanden) is opgelegd.

De top van het totaal aantal whereabouts-fouten deed zich voor bij leden van de Wielrenunie, Atletiekunie, Roeibond en Zwembond, waarbij opgemerkt dient te worden dat bonden met een groot aantal sporters in de Nationale Testing Pool ook een grotere kans hebben op sporters die niet aan de whereabouts verplichtingen voldoen. In 2015 was de Wielrenunie de bond met de meeste whereabouts-fouten versus de Atletiekunie en de Zwembond in 2014.

Sportspecifieke analyses

Met de invoering van de herziene Wereld Anti-Doping Code (WADC) per 1 januari 2015 heeft WADA eveneens een nieuw "Technical Document" geïntroduceerd; het Technical Document for Sport Specific Analysis (TD2014SSA). De TD2014SSA bevat als onderdeel van de International Standard for Testing and Investigations dwingende bepalingen die door Nationale Anti-Doping Organisaties, waaronder de Dopingautoriteit, uitgevoerd dienen te worden.

Op basis van een risico-analyse is in de TD2014SSA voor alle sportdisciplines een specifieke verdeling gemaakt voor de benodigde hoeveelheid aan aanvullende laboratoriumanalyses met betrekking tot erythropoëtine-achtige stoffen en groeihormonen. Dit is uitgedrukt in een percentage van het aantal uitgevoerde dopingcontroles binnen een sportdiscipline waarbij de specifieke aanvullende analyses uitgevoerd dienen te worden (boven op het standaard analysepakket).

In 2015 is in 34% van de 1.737 controles de verzamelde urine- en/of bloedmonsters ten behoeve van het nationale programma ook op Erythropoiesis Stimulating Agents (ESA's) geanalyseerd. Dit is daling ten opzichte van het jaar 2014 (41%). De ESA-analyses gebeurden in verschillende sporttakken waarbij de top gevormd werd door het wielrennen, schaatsen, atletiek en het zwemmen.

In 18% van de 1.737 controles zijn de verzamelde urine- en/of bloedmonsters op de aanwezigheid van humaan groeihormoon (GH) of Growth Hormone Releasing Factors (GHRF's) geanalyseerd. Dit gebeurde in verschillende sporttakken waarbij (in absolute aantallen) de top gevormd werd door het voetbal, wielrennen, atletiek en het schaatsen.

Verder werden (eveneens als in 2014) verschillende monsters aanvullend op insuline geanalyseerd.

In 2015 is een deel van de urinemonsters voor langere tijd in bewaring genomen teneinde op enig moment een heranalyse uit te kunnen voeren.

Onaangekondigde dopingcontroles

Het totale percentage dopingcontroles buiten wedstrijdverband ('out-of-competition') is in verhouding tot 2014 gelijk gebleven en kwam uit op 35% (dit relatief lage percentage heeft als oorzaak het grote aantal in-competition controles in opdracht van derden). Nagenoeg alle doping controles waren zonder vooraankondiging aan de atleet ('no advance notice

testing'). Een uitzondering wordt slechts gevormd door dopingcontroles naar aanleiding van een behaald record of een limiet, in welke gevallen de sporter of diens bond zelf het initiatief tot de controle moest nemen.

Targetcontroles

De Dopingautoriteit heeft de bevoegdheid tot het uitvoeren van zogenaamde targetcontroles. Deze dopingcontroles worden in specifieke gevallen en op basis van vooraf vastgestelde criteria uitgevoerd. In eerdere jaren zijn deze criteria al geactualiseerd en verder verruimd waardoor de targetcontroles breder konden worden ingezet. Targetcontroles hebben sportbreed plaatsgevonden, met de nadruk op enkele specifieke sporten en individuen waar incidenteel ook op het niveau onder de absolute top is gecontroleerd. Zie verder onder Intelligence & Investigations.

Atleet Biologisch Paspoort

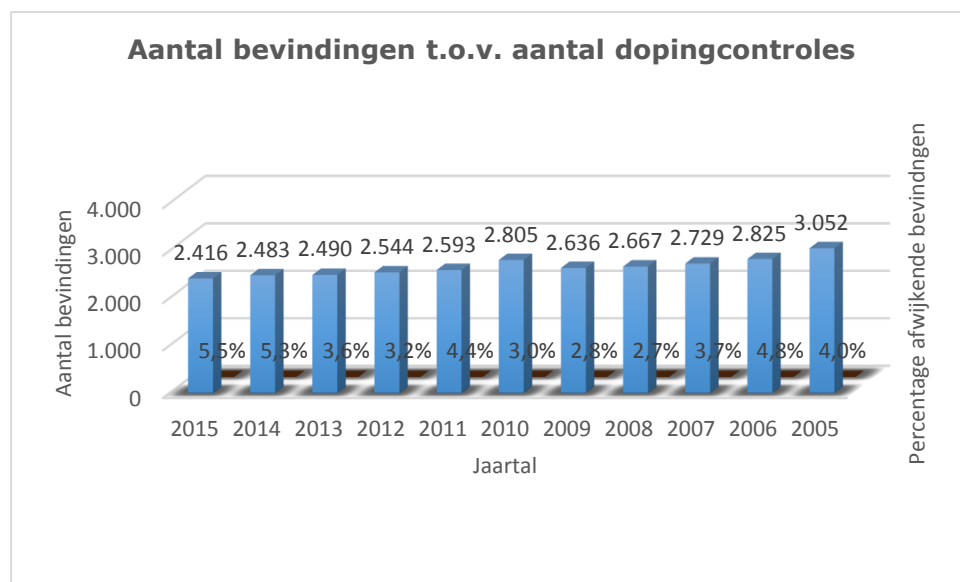
In 2013 is Dopingautoriteit op basis van een verstrekte projectsubsidie gestart met een project ter implementatie van het Atleet Biologisch Paspoort (ABP) binnen het dopingcontroleproces. Binnen het ABP worden van geselecteerde atleten (afkomstig uit verschillende sporten) meerdere bloedmonsters afgenomen, om zo een longitudinaal profiel op te kunnen stellen. In 2015 is hier binnen het nationale programma een vervolg aan gegeven en is de omvang van het aantal sporters uitgebreid. Er zijn in totaal 67 bloedmonsters verzameld. De bloedcontroles in het kader van het Atleet Biologisch Paspoort werden uitgevoerd in de sporten: atletiek, schaatsen, triatlon, wielrennen en zwemmen.

Mobiel dopingcontrolestation

In de loop van 2014 is de vraag naar het mobiele station verder toegenomen en is er overgegaan tot de aanschaf van een ruimer mobiel dopingcontrolestation waarbij eveneens de mogelijkheid van bloedafname is geïncorporeerd. In 2015 is dit nieuwe mobiel dopingcontrolestation in gebruik genomen en veelvuldig gebruikt op locaties waar moeilijk een vast dopingcontrolestation is in te richten of daar waar dopingcontrole-stations niet aan de gestelde criteria voldeden. Het mobiele station is onder meer ten behoeve van buitensporten als de motorsport, wielrennen, watersport, hippische sport, en triatlon ingezet.

De bevindingen

In 2015 zijn 133 dossiers met afwijkende (analytische en niet-analytische) bevindingen bij de Dopingautoriteit geregistreerd. In 129 gevallen werden er afwijkende A-delen van urinemonsters geconstateerd en viermaal betrof het een niet analytische bevinding. Het aantal afwijkende bevindingen (inclusief de niet analytische bevindingen) is met 133 dossiers op de 2.416 uitgevoerde dopingcontroles 5,5%. Het percentage is 0,2% hoger dan het percentage over 2014 (5,3%). Indien uitsluitend naar de urinecontroles wordt gekeken was het percentage afwijkende bevindingen 5,7% (tegen 5,5% in 2014).

Dossiers waarvoor specifiek vervolgonderzoek nodig was

Van de 129 dossiers met afwijkende A-delen van urinemonsters gaat het bij 107 dossiers om atypische bevindingen waarvoor specifiek vervolgonderzoek nodig is om vast te (kunnen) stellen of er sprake is van een mogelijke dopingovertreding. Het betreft hier 83% van de afwijkende A-delen.

103 maal betrof het zaken waarin (uitsluitend) een testosteron/epitestosteron ratio groter dan 4 werd geconstateerd. Additioneel ging het in 4 gevallen om een afwijkend steroïd profiel. De Dopingautoriteit heeft in 2015 in nagenoeg al deze gevallen de isotopenratio massaspectrometrie analyse (IRMS) geïnitieerd en/of aanvullende dopingcontroles uitgevoerd. In twee gevallen is het vervolgonderzoek bij het afsluiten van het jaarverslag nog gaande. In de overige 105 gevallen toonde het vervolgonderzoek aan dat het atypische resultaat niet door exogene factoren veroorzaakt werd. Deze resultaten werden door de Dopingautoriteit als niet belastend afgegeven.

Dossiers die gesloten werden i.v.m. verstrekte medische dispensatie

In vijf gevallen bleek dat voorafgaand aan de controle reeds een medische dispensatie was verleend voor het therapeutische gebruik van de aangetroffen dopinggeduide stof. Deze dossiers konden gesloten worden en zijn derhalve niet aanhangig gemaakt bij de tuchtcommissie van de desbetreffende sportbond.

In één geval is, voordat het bindende resultaat door de Dopingautoriteit aan de bond gemeld werd, door de GDS-commissie alsnog een medische dispensatie verleend voor het gebruik van de geconstateerde stof (de betreffende sporter was niet opgenomen in de Nationale Testing Pool van de Dopingautoriteit). Dit dossier kon derhalve alsnog gesloten worden en is eveneens niet aanhangig gemaakt bij de desbetreffende sportbond.

Eén maal is er een stof aangetroffen die afhankelijk van de toedieningswijze of samenstelling van het geneesmiddel reglementair is toegestaan of niet; hierbij was het gebruik in overeenstemming met een toegestane toedieningswijze en had de betrokken sporter het gebruik van het middel ook ten tijde van de dopingcontrole kenbaar gemaakt. Ook dit resultaat is door de Dopingautoriteit als negatief afgegeven.

Tabel 4: Belastende analyseresultaten in 2015 onderbouwd door een medische dispensatie en/of door de Dopingautoriteit gesloten; stand van zaken bij afsluiten van het jaarverslag

Sport	Bevinding/stof	Aantal	Afhandeling
Biljart	methylfenidaat, metaboliet van methylfenidaat	1	achteraf medische dispensatie afgegeven (niet TP), dossier gesloten
Judo	methylfenidaat	1	medische dispensatie aanwezig, dossier gesloten
Judo	insuline	1	medische dispensatie aanwezig, dossier gesloten
Tennis	hydrochloorthiazide, metaboliet van hydrochloorthiazide, amiloride	1	medische dispensatie aanwezig, dossier gesloten
Wielrennen	prednisolon, prednison	1	gebruik in overeenstemming met toegestane toedieningswijze, dossier gesloten
Wielrennen	methylfenidaat, metaboliet van methylfenidaat	1	medische dispensatie aanwezig, dossier gesloten
Zwemmen	methylfenidaat, metaboliet van methylfenidaat	1	medische dispensatie aanwezig, dossier gesloten
Totaal		7	

Indeling volgens WADA Prohibited list

Bij de stoffenindeling op groepsniveau conform de WADA Prohibited list 2015 werd over de voornoemde 129 afwijkende A-delen van urinemonsters in totaal 143 maal een verboden stof, een verhoogde T/E waarde, dan wel een atypisch steroïd profiel aangetroffen.

Eén urinemonster bevatte (afbraakproducten van) zes dopinggeduide stoffen, één monster bevatte (afbraakproducten van) drie dopinggeduide stoffen en zeven monsters bevatte (afbraakproducten van) twee dopinggeduide stoffen.

In 112 van de 143 gevallen waren er bevindingen in de categorie anabole middelen. Dertien maal betrof het stimulantia en twee maal werd er (een afbraakproduct van) cannabis aangetroffen. In de laatste twee genoemde categorieën betreft het een stijging ten opzichte van 2014.

Het percentage in de categorie anabole middelen daalde in vergelijking met 2014, circa 7%. Deze daling wordt veroorzaakt door een lager aantal urinemonsters met een T/E ratio groter dan 4 of met een atypisch steroid profiel.

Tabel 5: Aangetroffen stoffen en initieel afwijkende bevindingen

Aangetroffen stoffen	2014	2015
Anabole middelen	121	112
<i>(T/E-ratio >4)</i>	<i>(112)</i>	<i>(103)</i>
<i>(Atypische steroid profiel)</i>	<i>(3)</i>	<i>(4)</i>
<i>(aangetroffen middelen)</i>	<i>(6)</i>	<i>(5)</i>
Peptide hormonen, groeifactoren en verwante stoffen	0	0
Beta-2 agonisten	0	1
Narcotica	1	0
Hormoon- en metabole modulators	2	1
Diuretica / maskerende middelen	1	8
Stimulantia	5	13
Cannabinoïden	1	2
Glucocorticosteroiden	4	4
Bètablokkers	0	2
Totaal	135	143

Aanhangig gemaakte zaken

De Dopingautoriteit heeft in 2015 17 zaken (versus 10 in 2014) in 10 verschillende sporten aanhangig gemaakt omdat deze mogelijk in strijd waren met de reglementen van de betreffende bond. Het betrof in totaal 17 verschillende personen (12 mannen en 5 vrouwen). Het powerliften was met 3 zaken het meest vertegenwoordigd.

In drie gevallen betrof het een resultaat van een (door de Dopingautoriteit) in Nederland uitgevoerde dopingcontrole bij een buitenlandse atleet onder (inter)nationale anti-dopingregelgeving. Het resultaatmanagement van deze controles is in twee gevallen door de Dopingautoriteit aan de betreffende Nationale Anti-Doping Organisatie (NADO) van het land van herkomst van de sporter overgedragen, en in een geval aan de betreffende internationale federatie.

Het aantal aangedragen zaken verricht op Nederlands grondgebied, door de Dopingautoriteit en vallend onder het nationale programma bedraagt 1,0% (17 zaken onder nationale anti-dopingregelgeving op 1.737 dopingcontroles ten behoeve van het nationale programma). Dit percentage is gelijk aan het geformuleerde streven voor 2015 van maximaal 1% overtredingen in de Nederlandse sport.

Tabel 6: Belastende analyse resultaten en niet analytische bevindingen in 2015; stand van zaken bij het afsluiten van het jaarverslag (IF=Internationale Sportfederatie, ISR = Instituut Sportrechtspraak)

Sport	Bevinding/stof	Aantal	afhandeling
Atletiek	terbutaline	1	resultaat management door NADO land herkomst sporter
Autosport	prednisolon, prednison, bisoprolol, hydrochloorthiazide, metaboliëten van hydrochloorthiazide (2x)	1	resultaat management door NADO land herkomst sporter
Biljart	cocaine, metaboliet van cocaine	1	
Biljart	metoprolol	1	
Boksen	metaboliet van stanozolol	1	zaak aangedragen bij sportbond
Jiu-jitsu	heptaminol	1	resultaat management door IF
Judo	(poging tot) gebrekkige medewerking	1	zaak geseponëerd door Dopingautoriteit
Kickboksen	furosemide	1	
Powerliften	metaboliet van stanozolol	1	
Powerliften	oxilofrine	1	
Powerliften	(poging tot) gebrekkige medewerking	1	
Oosterse gevechtshunsten	methylhexanamine	1	sporter geen lid Nederlandse sportbond
Rugby	metaboliëten van tibolon (2x)	1	zaak in behandeling Dopingautoriteit
Rugby	metaboliet van cannabis	1	zaak aangedragen bij sportbond
Skiën	(poging tot) gebrekkige medewerking	1	zaak aangedragen bij sportbond
Voetbal	furosemide	1	
Voetbal	metaboliet van cannabis	1	
Wielrennen	nandrolon, amfetamine	1	
Wielrennen	(poging tot) gebrekkige medewerking	1	
Totaal		19	

* Betreft een controle in Nederland onder internationale anti-dopingregels waarbij het resultaatmanagement door de internationale federatie is uitgevoerd

**Betreft een controle in België waarbij het resultaatmanagement door de tuchtcommissie in het betreffende land is uitgevoerd

Hoofdstuk 3 Intelligence & Investigations

Inleiding

De Dopingautoriteit doet op basis van artikel 20 van het Nationaal Dopingreglement onderzoek naar mogelijke dopingzaken in binnen-en buitenland. Intelligence & Investigations is hiervoor een van de middelen, en dit werkterrein was sinds 2013 bij de Dopingautoriteit als apart aandachtsgebied georganiseerd. In augustus 2013 werd een Intelligence Officer aangesteld om het werkterrein Intelligence & Investigations te ontwikkelen en te implementeren. De werkzaamheden van de Intelligence Officer bestaan onder andere uit het verzamelen van informatie in het kader van onderzoeken naar dopingovertredingen, het opstellen van rapportages, het afnemen van interviews en verklaringen, het verzorgen en verwerken van vertrouwelijke gegevens in een geautomatiseerd systeem en het ontwikkelen van procedures en protocollen.

In de WAD Code 2015 en de ISTI¹ wordt Intelligence & Investigations nadrukkelijk genoemd als middel om de dopingproblematiek aan te pakken. Om vast te stellen wat nu de werkelijke omvang van die problematiek is en om goed onderbouwde keuzes te kunnen maken voor de aanpak en opsporing van dopingovertredingen is er vanaf 2014 een aanvang gemaakt met - in navolging van veel opsporingsdiensten - steeds meer intelligence-gestuurd werken.

Intelligence gestuurd werken

De termen intelligence en informatie worden vaak door elkaar gebruikt. Intelligence is hét hulpmiddel om onze handhaving- en opsporingstaak zo goed mogelijk uit te kunnen voeren. Voorwaarde voor het verkrijgen van intelligence is om het informatieproces, dat uit vier stappen bestaat, te doorlopen: verzamelen, vastleggen, veredelen en analyseren.

Alle (mogelijk) relevante waarnemingen en bevindingen van al onze medewerkers, waaronder dopingcontrole-officials en preventiemedewerkers moeten worden vastgelegd in onze systemen. Die gegevens benoemt de Dopingautoriteit als data: ruwe gegevens die veredeld moeten worden. Zodra die datagegevens veredeld, geïnterpreteerd of geduid zijn wordt het informatie. Als deze informatie vervolgens gecombineerd wordt met andere informatie en bestaande (wetenschappelijke) inzichten en er daarnaast verbanden aangebracht worden tussen de verschillende soorten informatie, dan wordt er gesproken over kennis.² Als die kennis vervolgens gebruikt wordt ten behoeve van de planning en de inzet van dopingcontroles spreken we van intelligence gestuurde dopingcontroles. De verzamelde en later geanalyseerde informatie is ook onmisbaar om (aanvullende) informatiebehoefte inzichtelijk te maken of om als input te dienen voor de andere werkprocessen van de Dopingautoriteit.

Een groot deel van de relevante informatie wordt verzameld bij de dopingcontroles. Alle bevindingen van dopingcontrole-officials worden vastgelegd in onze systemen. In 2015 werd een aanvang gemaakt om de informatiebehoefte van Intelligence & Investigations en de informatievergaring door 'de dopingcontrole-officials van de Dopingautoriteit beter op elkaar af te stemmen. In dat proces, dat nog in

¹ International standard for testing and investigations.

² Uit Informatiegestuurd politiewerk-politieacademie 2010

ontwikkeling is, werden DCO's tijdens een workshop geïnformeerd over de informatiebehoefte van Intelligence & Investigations. De workshop werd tevens gebruikt om het perspectief ten aanzien van kansen en mogelijkheden om informatie te vergaren, bij DCO's verder te verbreden.

Planning

in 2015 werd een aanvang gemaakt met het intelligence gestuurd plannen van dopingcontroles. De processen Controle en Intelligence & Investigations zijn samengevoegd binnen de afdeling Handhaving en Opsporing. Dit maakt structureel overleg en samenwerking tussen de planningsmedewerkers en de Intelligence Officer mogelijk. Dopingcontroles worden hierdoor steeds meer sportergericht in plaats van sportgericht.

Intelligence werd in 2015 ook gebruikt om efficiënter en doelmatiger met de beschikbare controlecapaciteit om te gaan.

Afgehandelde zaken

In 2014 is een onderzoek gestart naar het vermeend dopinggebruik (middel: methylhexanamine) bij de voetbalclub SV Spakenburg in de voetbalseizoenen 2011-2012 en 2012-2013. Hoewel de Dopingautoriteit bij afronding van deze niet analytische zaak concludeert dat het meer dan aannemelijk is dat het middel ook daadwerkelijk gebruikt is, heeft het onderzoek onvoldoende informatie gegenereerd om een tuchtprocedure tegen individuele personen op te kunnen starten. Omdat uit het onderzoek is gebleken dat er in de top van het amateurvoetbal onvoldoende bewustwording is ten aanzien van de kans op dopinggebruik zijn er aanbevelingen geformuleerd voor de KNVB, inzake toekomstig antidopingbeleid.

Ten behoeve van de diverse tuchtprocedures uit 2015 werd er informatie verzameld of ingewonnen en veredeld. Die informatie werd ten behoeve van het dossier aangeleverd aan de jurist van de Dopingautoriteit.

Meldingen

In 2015 werd er bij de Dopingautoriteit via haar eigen communicatielijnen of medewerkers 12 keer (min of meer) concreet melding gedaan over mogelijk dopinggebruik. In drie van deze gevallen werd er melding gedaan namens een sportbond.

In enkele gevallen is die informatie gebruikt ten behoeve van gerichte dopingcontroles. Geen van de in 2015 ontvangen informatie uit meldingen heeft voorsnog geleid tot een positieve dopingcontrole en/of een tuchtprocedure. Dat wil niet zeggen dat die meldingen als afgehandeld kunnen worden beschouwd en administratief kunnen worden afgesloten. In samenhang met nieuwe of aanvullende informatie kunnen dossiers, met inachtneming van de verjaringstermijn leiden tot / aanleiding geven tot enige toekomstige tuchtprocedure.

In 2015 heeft de Dopingautoriteit geen meldingen ontvangen van het Vertrouwenspunt Sport.

De Dopingautoriteit heeft verder diverse meldingen ontvangen over de handel en/of de productie van dopingmiddelen. Deze meldingen zijn ter afhandeling doorgestuurd naar onze partners:

Melder	Doorgeleiding naar of kennisgeving aan	Onderwerp	Periode
Melding bij Dopingautoriteit	NVWA	Vervuilde supplementen	Januari 2015
Melding bij Dopingautoriteit	IGZ	Handel in anabolen	Februari 2015
Politie met adviesvraag	IGZ (doorgeleiding)	Handel in Stanozolol, Winstrol en Clenbuterol	Maart 2015
WADA	IGZ (doorgeleiding)	Handel in steroïden door Nederlander in Nederland	Mei 2015
Politie met adviesvraag	IGZ (doorgeleiding aan aan)	Productie en handel valse medicijnen en dopingmiddelen	Mei 2015 e.v.
Politie met adviesvraag en i.v.m. expertise	IGZ (kennisgeving aan)	Tour de France en eventuele dopingovertredingen	Mei 2015
ADD (anti-doping Danmark)	IGZ en NVWA	Handel in dopingmiddelen	Juni 2015
Melding bij Dopingautoriteit	IGZ	Handel in Clenbuterol	Oktober 2015

Overige verstrekkingen

De Dopingautoriteit verstrekke in 2015 twee maal informatie die afkomstig was uit lopende onderzoeken van de Dopingautoriteit aan een Nederlandse opsporingsdienst. In één van die gevallen was dat lopende onderzoek gestart naar aanleiding van een melding over dopinggebruik.

In 2015 is er door de Dopingautoriteit éénmalig informatie verstrekt aan een buitenlandse anti-dopingorganisatie over een mogelijke dopingovertreding gepleegd door een buitenlandse sporter.

Samenwerkingsovereenkomsten

In 2015 werden in het kader van die internationale samenwerking door de Dopingautoriteit samenwerkingsovereenkomsten gesloten met UKAD, UEFA en NADA Deutschland.

Hoofdstuk 4 Tuchtrechtspraak

Inleiding

In Nederland is de tuchtrechtelijke afhandeling van vastgestelde dopingovertredingen een verantwoordelijkheid van de sportbonden. Een aantal sportbonden maakt hiervoor gebruik van 'eigen' tucht- en beroepscommissies, maar een groot (en groeiend) deel van de bonden maakt hiervoor gebruik van het Instituut Sportrechtspraak (ISR), dat inmiddels namens ca. 80% van de bonden rechtspreekt in dopingzaken.

De positie van de Dopingautoriteit in tuchtprocedures

De tucht- en beroepscommissies zijn in hun besluitvorming onafhankelijk van de Dopingautoriteit. Dit betekent niet dat de Dopingautoriteit niet nauw betrokken is bij de tuchtrechtspraak in dopingzaken. Immers, de Dopingautoriteit heeft de taak zorg te dragen voor een correcte tuchtrechtelijke afhandeling van dopingzaken in Nederland, in overeenstemming met de World Anti-Doping Code en de daarop gebaseerde Nederlandse dopingreglementen. In de Dopingreglementen van de sportbonden en het ISR zijn de verschillende taken van de Dopingautoriteit in tuchtprocedures omschreven en vastgelegd. Die taken zijn enerzijds gericht op het ondersteunen en adviseren van tuchtcolleges bij de toepassing en interpretatie van de dopingreglementering, en anderzijds op het (kunnen) corrigeren van uitspraken die in strijd zijn met die regelgeving.

De begeleidende rol komt vooral tot uiting in de inbreng van de Dopingautoriteit tijdens de tuchtrechtelijke behandeling: de Dopingautoriteit neemt kennis van het dossier, neemt schriftelijke Conclusies waarin alle relevante reglementaire aspecten worden behandeld en toegelicht, en de Dopingautoriteit is aanwezig tijdens hoorzittingen en voert daar het woord.

De corrigerende rol komt vooral tot uiting in het beroepsrecht dat de Dopingautoriteit in alle dopingzaken heeft, zowel bij nationale beroepscommissies als bij het Court of Arbitration for Sport (CAS) in Lausanne. Daarnaast heeft de Dopingautoriteit het recht om zelfstandig – zonder inschakeling van een bondsbestuur – aangifte te doen bij de tuchtcommissie van een bond. In 2015 heeft de Dopingautoriteit in geen enkele zaak beroep aangetekend bij het CAS. Wel deed het CAS uitspraak in een zaak waarin de Dopingautoriteit in 2014 beroep aantekende.

De Dopingautoriteit heeft in het verslagjaar in alle tuchtprocedures in eerste aanleg een schriftelijke Conclusie geschreven, met in enkele gevallen nog een aanvullende Conclusie als het verloop van de zaak daar aanleiding toe gaf. Alle hoorzittingen in het kader van deze procedures heeft de Dopingautoriteit bijgewoond. Daar waar een sporter en/of een bond in beroep ging tegen een uitspraak, is steeds een aanvullende Conclusie geschreven.

Rapportage aan WADA en Internationale Sportfederaties

De Dopingautoriteit rapporteert over de tuchtrechtelijke afhandeling van dopingzaken aan WADA, dat ook het recht heeft beroep in te stellen tegen uitspraken in dopingzaken. De rapportage geschiedt door toezending van de schriftelijke uitspraak aan WADA, door het desgevraagd beantwoorden van aanvullende vragen, en door het produceren van aanvullende stukken en van vertalingen van relevante delen uit een dossier.

De Dopingautoriteit rapporteert desgevraagd eveneens aan Internationale Sportfederaties, maar dit alleen als de betreffende Nederlandse sportbond hiervan af ziet, dan wel hierin tekort schiet. Ook Internationale Federaties hebben het recht beroep in te stellen in

Nederlandse dopingzaken, maar in 2015 is geen enkele uitspraak gedaan in een zaak waarin door een IF beroep werd ingesteld tegen een uitspraak van een Nederlands tuchtcollege.

De rapportage over tuchtrechtelijke beslissingen

Met ingang van 2013 rapporteert de Dopingautoriteit in het eigen jaarverslag over de tuchtrechtelijke afhandeling van dopingzaken. Daarmee rapporteert de Dopingautoriteit – zoals hierboven uiteengezet – over procedures waarbij de Dopingautoriteit weliswaar zeer nauw betrokken is, maar waarvoor de primaire verantwoordelijk elders ligt (namelijk bij de sportbonden). Het besluit om hier toch toe over te gaan, is allereerst ingegeven door de opheffing van de Auditcommissie dopingzaken, een bestuurscommissie van NOC*NSF, die tot 2013 periodiek rapport uitgebracht over de tuchtrechtelijke afhandeling van alle Nederlandse dopingzaken.

De navolgende tabel bevat alle 10 beslissingen van Nederlandse tucht- en beroepscommissies, gedaan in dopingzaken in het jaar 2015 (waarbij de datum van de uitspraak bepalend is voor opname).

Tabel 7: Tuchtrechtelijke beslissingen in dopingzaken van Nederlandse tuchtcolleges

Sport	Bevinding/stof	Beslissing	Jaar overtreding	Bijzonderheden
Atletiek	Testosteron	2 jaar	2014	
Biljart	Cocaïne	18 maanden	2015	
Biljart	Metoprolol	18 maanden	2015	Uitspraak in beroep, op beroep sporter
Boksen	Gebrekkige medewerking	Geen vervolging	2015	Dopingautoriteit niet ontvankelijk verklaard
Powerliften	Oxilofrine	2 jaar	2015	
Powerliften	Nandrolon, Stanozolol	2 jaar	2014	
Powerliften	Stanozolol	4 jaar	2015	
Powerliften	Gebrekkige medewerking	4 jaar	2015	
Voetbal	Cannabis	2 jaar	2015	Beroep aangetekend door sporter
Voetbal	Furosemide	2 jaar	2015	

Als in 2015 zowel in eerste aanleg als in beroep uitspraak is gedaan in dezelfde zaak, bevat de rapportage bevat alleen uitspraak in beroep. Als de uitspraak in beroep gedaan is, wordt dit in de laatste kolom vermeld, waarbij tevens is aangegeven welke partij(en) in beroep is/zijn gegaan. Als een vastgestelde dopingovertreding voor tuchtrechtelijke afhandeling aan Nederland is overgedragen door een andere (buitenlandse) organisatie, is dit eveneens vermeld.

Tenslotte sluit dit hoofdstuk af met een tabel met daarin 4 uitspraken van buitenlandse tuchtcolleges, waarbij de betrokken sporter de Nederlandse nationaliteit heeft.

Tabel 8: Tuchtrectelijke beslissingen in dopingzaken van buiten tuchtcolleges, waarbij betrokkene de Nederlandse nationaliteit had

Sport	Bevinding/stof	Beslissing	Jaarovertreiding	Bijzonderheden
Cricket	Amfetamine, Cocaïne	1 jaar	2013	CAS Award; Dopingautoriteit niet ontvankelijk verklaard in het beroep
Kickboksen	Furosemide	2 jaar	2015	Disciplinaire Commissie NADO Vlaanderen
Wielrennen	Gebrekkige medewerking	4 jaar	2015	Disciplinaire Commissie NADO Vlaanderen
Wielrennen	Amfetamine, Norandrosteron	4 jaar	2015	Disciplinaire Commissie NADO Vlaanderen

Hoofdstuk 5 Internationale zaken

WADA

Algemeen

Gedurende 2015 waren er vele en veelsoortige contacten met WADA. Vrijwel dagelijks werd overlegd over de afhandeling van Nederlandse dopingzaken, waarvan de correcte afhandeling door WADA gemonitord wordt. De samenwerking met WADA is nauw en structureel.

Dopinglijst

Zoals ieder jaar is er in de zomer een reactie verstuurd naar WADA op de concept-dopinglijst. De Dopingautoriteit coördineert de Nederlandse reactie namens NOC*NSF, de NOC*NSF AtletenCommissie en het Ministerie van VWS. Er is wederom op gewezen dat de dopinglijst zowel praktisch als wetenschappelijk gefundeerd moet zijn. Ook zijn er in de loop van het jaar reacties geschreven op verschillende 'technical documents'.

WADA – ADO Symposium

De Dopingautoriteit nam deel aan het jaarlijkse WADA – ADO Symposium te Lausanne. Dit Symposium stond deels in het licht van de implementatie van de herziene World Anti-Doping Code, die op 1 januari 2015 van kracht werd, maar er werd daarnaast een breed scala aan andere onderwerpen bestreken. Dit ADO Symposium heeft zich ontwikkeld tot het jaarlijkse moment waarop het grootste deel van de bestaande anti-dopingorganisaties elkaar ontmoet om ontwikkelingen in het vak te bespreken en te bevorderen.

Sociologisch onderzoek

Binnen het 'Sociological Research Program' van WADA is in samenwerking met een viertal andere NADOs en onder begeleiding van Universiteit van Potsdam een onderzoeksvoorstel ingediend en gehonoreerd. Het onderzoek zal zich richten op mogelijke prestatie-indicatoren van NADOs en zal lopen tot en met begin 2015 (vanwege enkele administratieve meningsverschillen tussen de Duitse onderzoekers en WADA heeft het project enige tijd stilgelegen). Namens alle betrokken NADOs speelt de Dopingautoriteit een adviserende en coördinerende rol.

Internationale samenwerking t.a.v. Intelligence & Investigations

In 2015 werd de internationale Intelligence & Investigations werkgroep voortgezet. De groep, bestaande uit Intelligence Officers en/of Intelligence Analisten, werd in 2014 op initiatief van WADA geformeerd.

In april en oktober werden door WADA bijeenkomsten georganiseerd waarin de leden van de werkgroep elkaar informeerden over nieuwe ontwikkelingen en initiatieven ten aanzien van het werkproces Intelligence & Investigations. Er werden door enkele leden casussen besproken en er werden afspraken gemaakt voor het verzamelen en uitwisselen van informatie ten aanzien van dopingonderzoeken en de internationale samenwerking bij dopingonderzoeken. Omdat niet alle Anti-Dopingorganisaties op dezelfde wijze zijn ingericht en/of

dezelfde wettelijke bevoegdheden kennen werd er (onder andere) zeer nadrukkelijk aandacht besteed aan de wijze waarop de informatie gebruikt wordt en wat de juridische consequenties zijn van het delen en het gebruiken van informatie.

Uit die groep is een kleinere groep ontstaan bestaande uit Intelligence Officers die werken bij organisaties die het proces Intelligence & Investigations al hebben ingericht. Die groep bestaat uit Intelligence Officers van de Dopingautoriteit, NADA, AEPSAD, ADN, USADA, UKAD, CADF en WADA. Met de deelnemers van deze groep, waarvan de meesten een opsporingsachtergrond hebben, is in oktober 2015 een meerdaagse bijeenkomst gehouden. Door enkele aanwezigen werd een workshop gegeven over ervaringen met het proces Intelligence & Investigations. Door de Intelligence Officer van de Dopingautoriteit werd een workshop verzorgd over de wijze waarop DCO's –de oren en ogen in het veld – meer bij het proces Intelligence & Investigations kunnen worden betrokken en meer informatie zouden kunnen genereren. Daarnaast werd er tijdens die tweedaagse bijeenkomst aan intervisie gedaan en werd er op verzoek van WADA input gegeven voor enkele door WADA beschreven voorstellen ten aanzien van de werkwijzen Intelligence & Investigations en de opleiding van Intelligence Officers.

RAAD VAN EUROPA

CAHAMA en Monitoring Group

Ook in 2015 is de Dopingautoriteit zeer actief geweest in internationaal verband. De doelstelling hierbij is tweeledig: enerzijds het verwerven van actuele kennis, en anderzijds de beïnvloeding van het internationale antidopingbeleid. Er zijn drie vergaderingen van de CAHAMA (Ad hoc European Committee for the World Anti-Doping Agency) bijgewoond. De missie van CAHAMA luidt als volgt:

1. Examine the issues concerning relations between the Council of Europe, its Member States and the World Anti-Doping Agency (WADA), and to decide on a common position, when possible, on these issues;
2. Draw up, if necessary, opinions for the Committee of Ministers of the Council of Europe on these issues, including the budgetary elements;
3. Periodically revise the mandate of members of the WADA Foundation Board appointed by the Council of Europe.

De werkzaamheden van CAHAMA richtten zich in 2015 vooral op [...]

Hiernaast heeft de Dopingautoriteit twee vergaderingen van de Monitoring Group bijgewoond. Deze groep houdt zich bezig met (het monitoren van) de implementatie van de Anti-Doping Conventie van de Raad van Europa.

Advisory Groups

De Dopingautoriteit heeft in het kader van de 'Expert Group on Education' van de Raad van Europa deelgenomen aan de vergaderingen op 16-17 februari (London) en 27 juli (Vilnius).

Seminar

Op uitnodiging van de Raad van Europa gaf de Dopingautoriteit op 22 september een presentatie over 'Education: experiences from the Netherlands' tijdens een nationaal educatie- en preventieseminar in Podgorica (Montenegro).

EUROPESE UNIE

Expert Group on Anti-doping

Deze Expert Group functioneert onder de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers), en houdt zich bezig met dopinggerelateerde onderwerpen die het Gemeenschapsrecht raken. Tot de besproken onderwerpen behoorden de herziening van de huidige Code, alsook de door de Europese Commissie voorgestelde Verordening inzake de bescherming van persoonsgegevens.

iNADO

Institute for National Anti-Doping Organisations – iNADO

Direct na de oprichting van iNADO in 2012 heeft de Dopingautoriteit zich als lid aangesloten bij deze koepelorganisatie. In 2015 ontwikkelde iNADO zich verder als het kennisinstituut en de belangenvertegenwoordiger van de National Anti-Doping Organisaties die zich erbij hebben aangesloten. De Dopingautoriteit droeg op vele manieren bij aan het werk van iNADO. De iNADO bijeenkomst in Lausanne, voorafgaande aan het WADA – ADO Symposium, werd bijgewoond.

IADA

International Anti-Doping Arrangement – IADA

De Dopingautoriteit nam deel aan de jaarlijkse vergadering van deze groep van 11 landen. Het huidige Arrangement loopt van 2015 tot en met 2018.

Hoofdstuk 6 Juridische zaken

Nieuwe dopingregels

2015 was het jaar waarin de herziene versie van de World Anti-Doping Code voor het eerst werd toegepast. De aanpassingen in de Code hebben hun weerslag gekregen in het Nationaal Dopingreglement (NDR). Een centraal aspect in de nieuwe dopingregelgeving is de vraag, bij het bepalen van de strafmaat, of zijdens de sporter sprake is geweest van opzet. Afhankelijk van de beantwoording van deze vraag kan de standaard strafmaat variëren van twee tot vier jaar. Bij opzet geldt als straf een periode van uitsluiting van vier jaar, met slechts zeer beperkte mogelijkheden om tot een reductie van deze periode te komen. Indien geen sprake is van opzet, dan wel opzet niet kan worden aangetoond, kan de strafmaat afhankelijk van de aangetroffen stof of situatie, (veel) lager dan twee jaar uitsluiting bedragen. Dit systeem, waarin de strafmaat bij een positieve uitslag vooral wordt bepaald door de vraag of sprake was van opzet of niet, alvorens kan worden gekeken naar de mate van schuld, is zeer verschillend van de vorige Code. Als sprake is van opzet, is een beroep of afwezigheid van (aanmerkelijke) schuld in het geheel niet mogelijk.

Een andere belangrijke wijziging in het NDR is dat een sporter in aanmerking kan komen voor strafreductie als hij of zij kan aantonen dat bepaalde stoffen buiten wedstrijdverband zijn gebruikt, dan wel in een context die niet gerelateerd is aan de sportprestatie.

Voor genoemde wijzigingen in de Code zijn, samen met tal van andere aanpassingen, opgenomen in het NDR. Dit vergde van tuchtcommissies een enorme omschakeling in de werkwijze waarop dopingzaken werden beoordeeld. In diverse zaken gunden tuchtcommissies de betrokken sporters extra tijd om verweer in te dienen, teneinde voldoende te kunnen beoordelen of in de voorliggende zaak wel of geen sprake was van opzet, dan wel de context van het gebruik had duidelijk gemaakt.

Uiteindelijk zijn alle uitspraken dopingzaken waarin sprake was van een positieve uitslag in conformiteit met het NDR en de Code gedaan.

Bijdragen in dopingzaken

Het NDR bepaalt dat de Dopingautoriteit nauw betrokken is bij de tuchtrechtelijke behandeling van dopingzaken. Naast het recht op aanwezigheid bij tuchtzittingen, en het recht om bij mondelinge behandelingen van dopingzaken het woord te voeren, bestaat de belangrijkste activiteit van de Dopingautoriteit in het kader van de tuchtrechtelijke behandeling uit het nemen van een conclusie. De bevoegdheid van de Dopingautoriteit tot het nemen van conclusies is opgenomen in de dopingreglementen van alle topsportbonden, alsmede van het ISR.

Het doel van deze conclusies is de Dopingautoriteit in staat te stellen het dossier en de relevante bepalingen uit het NDR te bespreken en toe te lichten, alsmede in te gaan op het bewijs, het gevoerde verweer, alsmede de relevante International Standards. Met andere woorden, de conclusies stellen de Dopingautoriteit in staat voor tuchtcommissies het juridische kader te schetsen, cruciale bepalingen uit het Dopingreglement en/of International Standards te bespreken, alsmede te reageren op het door de sporter of andere persoon gevoerde verweer.

In alle dopingzaken die in 2015 bij tuchtcolleges zijn aangebracht, heeft de Dopingautoriteit een schriftelijke conclusie ingediend.

CIRC

De Dopingautoriteit heeft eind 2014 en begin 2015 intensief samengewerkt met de Cycling Independent Reform Commission (CIRC). De CIRC is een door de internationale wielrenunie UCI ingestelde commissie om onderzoek te doen naar de dopingproblemen in de wielersport, en de rol die de UCI hierin heeft gespeeld.

Hoofdstuk 7 Wetenschappelijk onderzoek

De wetenschappelijk activiteiten van de Dopingautoriteit bestaan uit de volgende taken:

- een continue inventarisatie van de wetenschappelijke literatuur op dopinggerelateerde relevantie;
- het uitvoeren en initiëren van onderzoek als dat ten dienste staat van het (inter)nationale anti-dopingbeleid; en
- de verspreiding van wetenschappelijke dopingkennis zowel binnen als buiten de organisatie.

Van oudsher valt het project 'voedingssupplementen en doping' ook onder de wetenschappelijke activiteiten.

Inventarisatie wetenschappelijke literatuur

Om op de hoogte te blijven van de meest recente ontwikkelingen houdt de Dopingautoriteit nieuwe publicaties van dopinggerelateerde wetenschappelijke literatuur nauwgezet bij en slaat de relevante artikelen op in haar archief. Dit archief is in 2015 aangevuld met iets meer dan 100 relevante artikelen. Alle artikelen zijn digitaal beschikbaar en de belangrijkste artikelen worden geplaatst op de website www.doping.nl.

De informatie uit de beschikbare literatuur wordt actief verspreid en dient als basis voor de interne advisering aan de afdelingen Handhaving & Opsporing en Preventie, aan de juridisch medewerker (in het kader van specifieke dopingzaken) en aan de directeur (onder andere voor zijn perscontacten). Deze informatie wordt tevens gebruikt om specifieke wetenschappelijke vragen te beantwoorden van externen, zoals artsen, juristen, journalisten, studenten en andere belangstellenden.

Onderzoek

Effectiviteit anti-dopingbeleid

In december 2010 is begonnen met een promotietraject met de titel 'Effectiviteit van (anti-)dopingbeleid'. Het onderzoek richt zich op een multidisciplinaire aanpak van deze brede onderzoeksvraag, waarbij met name gekeken zal worden naar de gebieden preventie, opsporing en bestrafing, en hoe deze met elkaar verweven zijn binnen de huidige anti-dopingaanpak in internationaal verband en in Nederland. Als promotor fungeert Prof. Dr. Maarten van Bottenburg, hoogleraar sportontwikkeling aan de Universiteit Utrecht. Het belangrijkste artikel voor dit proefschrift, over het daadwerkelijk meten van de prevalentie van dopinggebruik onder topsporters, is in 2015 verschenen in het tijdschrift *Sports Medicine*. Dit heeft veel aandacht getrokken, tot aan de correspondentie-pagina's van het toonaangevende tijdschrift 'Nature' aan toe. De promotie zelf zal naar verwachting in 2016 plaatsvinden.

Anabolenpolikliniek

Endocrinoloog Pim de Ronde heeft in het Spaarne Gasthuis in Haarlem (het vroegere Kennemer Gasthuis) een polikliniek opgezet die gericht is op mensen die gezondheidsproblemen ervaren als gevolg van het gebruik van anabole steroïden. De polikliniek is één dagdeel per week geopend. De Dopingautoriteit fungeert als adviseur. In 2015 is begonnen aan een langgekoesterde wens: een longitudinaal onderzoek waarbij 100 gebruikers van (onder andere) anabole steroïden zullen worden gevolgd tijdens en na hun anabolenkuur. Het

onderzoek, bekend onder de naam HAARLEM-studie (health risks of anabolic androgen steroid use by male amateur athletes), wordt voornamelijk gefinancierd vanuit particuliere bronnen afkomstig uit het Spaarne Gasthuis en zal naar verwachting een jaar duren.

Topsportenenquête

De Dopingautoriteit peilt sinds 1993 periodiek de meningen van de Nederlandse topsporters over het dopingbeleid. Op basis van een subsidie van het ministerie van VWS is er in 2015 een nieuwe enquête gehouden. De traditionele beleidsevaluatie is deze keer uitgebreid met enkele vragen die een schatting van de prevalentie van dopinggebruik mogelijk hebben gemaakt waarbij gebruik is gemaakt van de zogenoemde Randomised Respons Techniek die extra anonimiteit waarborgt en daarmee naar verwachting zeer betrouwbare resultaten oplevert. Er is een schatting uitgekomen van 4,2% bewuste dopinggebruikers binnen de Nederlandse topsport. Dit heeft veel pers aandacht opgeleverd en de resultaten zijn speciaal toegelicht op de Nationale Dopingtop in april, in een specifieke sessie aan de prestatie managers van NOC*NSF en op de jaarlijkse persbijeenkomst. Het onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met TNS NIPO en de Universiteit Utrecht (Departement Maatschappijwetenschappen).

Twee supplementenonderzoeken

Op basis van extra VWS-gelden zijn er twee onderzoeken uitgevoerd naar de dopingrisico's van supplementen. Het eerste richtte zich op het NZVT, dat inmiddels meer dan 12 jaar bestaat (zie elders in dit jaarverslag). Er is een evaluatie uitgevoerd gericht op de beschikbaarheid van de op doping geteste supplementen en op de analytische achtergronden. Dit heeft geleid tot een intern rapport en enkele specifieke aanbevelingen om het NZVT sterker te maken richting de toekomst.

Een tweede onderzoek richtte zich op de meer risicovolle kanten van de supplementenmarkt. Er zijn 66 hoog-risico supplementen geselecteerd (gericht op hormoonregulatie, spierversterking, gewichtsverlies/vetverbranding, of het verkrijgen van meer energie) en geanalyseerd. De producten werden aangeschaft via Nederlandse webshops. Hiervan testte er 25 (38%) 'positief' op dopingstoffen, zonder dat deze stoffen gedeclareerd stonden op het etiket. Dit vormt een reëel dopingrisico voor topsporters, wat nogmaals onderschrijft dat sporters die in aanmerking komen voor dopingcontroles uiterst zorgvuldig moeten omgaan met hun (eventuele) supplementengebruik. Van drie producten waren de gevonden concentraties zo hoog dat deze door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit onmiddellijk zijn teruggeroepen van de markt. De bevindingen van dit onderzoek zullen gebruikt worden in onze voorlichtingsactiviteiten, zowel die gericht op topsporters als die gericht op fitnessers.

Overig

Met zeven andere (wetenschappelijke) medewerkers, werkzaam bij de nationale anti-dopingorganisaties van Zwitserland, Noorwegen, Denemarken, Groot-Brittannië, Duitsland, de Verenigde Staten, en Nieuw-Zeeland, bestaat er een werkgroep om ervaringen uit te wisselen. Periodiek vindt er een (telefonische) vergadering plaats over lopende onderzoeken en specifieke wetenschappelijke dopingkwesities. In 2014 zijn er vijf vergaderingen gehouden. Het voorzitterschap rouleert per vergadering.

De Dopingautoriteit is benaderd om als adviseur op te treden bij het sub2hrs project. Dit is een wetenschappelijk project waarbij marathonlopers begeleid gaan worden in de jacht op een wereldrecord onder de twee uur (zie www.sub2hrs.com). De voornaamste stuwkracht achter dit project is de Grieks/Britse onderzoeker Yannis Pitsiladis. Een grove opzet over het dopingprogramma waar de

deelnemende sporters aan zouden moeten voldoen, op basis van de adviezen van de Dopingautoriteit, is door hem gepresenteerd op medisch-wetenschappelijke congressen in Antwerpen (België) en Doha (Qatar).

Samen met vertegenwoordigers van de VSG, NOC*NSF en de KNWU is geparticipeerd in de begeleidingscommissie om nieuwe richtlijnen voor artsen met betrekking tot sportmedisch handelen op te stellen, inclusief dopinggerelateerde vraagstukken. De volledig herziene richtlijnen zijn in november door de VSG-leden goedgekeurd.

Bij een tweetal bijeenkomsten, belegd door de directie Geneesmiddelen en Medische Technologie van het ministerie van VWS, is geparticipeerd in discussies over vervalste medische producten. Ook is in enkele aparte vergaderingen verder gesproken over de wens om tot een meldpunt te komen voor gezondheidsschade als gevolg van het gebruik van vervalste geneesmiddelen. In deze categorie zijn de dopingproducten altijd prominent aanwezig en een dusdanig meldpunt zou aansluiten op de aanbevelingen van het rapport van de Gezondheidsraad over doping uit 2010.

In verschillende samenstellingen is er gesproken over de mogelijkheden om achtergrondgegevens te verzamelen van dopinggebruikers in bestaande vragenlijsten. In 2015 zijn de dopinggerelateerde vragen vastgesteld die vanaf 2017 mee zullen lopen in een verdiepingsmodule van de 'leefstijlmonitor', een landelijke enquête. Het belang hiervan is ook naar voren gekomen bij de door het RIVM en het Sociaal Cultureel Planbureau belegde bijeenkomsten over de Sport Toekomst Verkenningen. In dit traject spelen ook het ministerie van VWS, NOC*NSF, het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Trimbosinstituut een belangrijke rol.

Er is in totaal negenmaal opgetreden als referent voor zogenoemde peer-reviewed wetenschappelijke tijdschriften bij dopinggerelateerde artikelen: tweemaal voor het British Journal of Sports Medicine, tweemaal voor Drug Testing and Analysis, tweemaal voor Substance Abuse Treatment Prevention and Policy, tweemaal voor het Journal of Sports Sciences en eenmaal voor het Journal of Sports Medicine & Doping Studies.

Hiernaast zijn enkele studenten begeleid en beoordeeld die als onderdeel van hun studie een dopingonderwerp nader hebben uitgediept. Het gaat hierbij met name om gezondheidsgelateerde en forensische opleidingen.

Internationale congressen

De Dopingautoriteit heeft vijf wetenschappelijke congressen bezocht: Exercise metabolism (juli, in Amsterdam), Evaluating the unintended effects of anti-doping (augustus, in Aarhus, Denemarken), het Athlete Biological Passport (ABP) Seminar (september, Kopenhagen), het 14e USADA Symposium on Anti-Doping Science - Designing an Effective Deterrence Program (oktober, in Leesburg, Amerika) en het Sportmedisch Wetenschappelijk Jaarcongres van de Vereniging voor Sportgeneeskunde (november, Eindhoven). Deze combinatie van congressen illustreert hoe divers het wetenschappelijk werk van de Dopingautoriteit is.

NZVT

Er werden in 2015 in totaal 198 certificaten afgegeven (350 product-batch combinaties). Dit betekende een nieuw record, wat een signaal is dat het Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport (NZVT) nog steeds in een belangrijke markt voorziet

voor sporters en hun begeleiders. Tegelijkertijd zijn er dit jaar twee batches afgekeurd omdat er dopinggeduide stoffen in werden aangetroffen, wat een sterk signaal is dat het NZVT nog steeds nodig is. Het NZVT is opgezet in 2003 en getuige de aantallen positieve dopingcontroles die nog steeds aan zogenoemde 'vervulde' voedingssupplementen kunnen worden gewijd, is een dergelijk testsysteem onverminderd noodzakelijk. In totaal stonden er op 31 december 2015 645 product-batchcombinaties op de NZVT-website (antidoping.nl/nzvt), verdeeld over 230 producten, 37 merken en 17 inhoudelijke categorieën.

De Dopingautoriteit fungeert tevens als adviseur bij een vergelijkbaar initiatief van het Britse bedrijf HFL (zie www.informed-sport.com). Beide systemen erkennen elkaar als 'sportersvriendelijke' testsystemen die de hoogst mogelijke zekerheid geven voor een dopingvrij voedingssupplement.

Hoofdstuk 8 Kennismanagement

Wat vroeger werd aangeduid als 'project' is inmiddels doorontwikkeld tot een vast onderdeel van ons werk: het plaatsen van relevante documenten in het Anti-Doping Knowledge Center (ADKC), door iedereen te raadplegen via de website www.doping.nl. In 2015 is een samenwerking aangegaan met iNADO om de continuïteit te waarborgen: er is een tweejarige overeenkomst gesloten, die tot eind 2016 doorloopt.

Met deze database wordt een informatiebron gecreëerd voor (internationale) experts op het gebied van doping. Dit soort informatie is versnipperd aanwezig op verschillende websites en in verschillende archieven, dus is het relevant om de beschikbare informatie samen te brengen in één database. Gekozen is om dit via een website te doen: www.doping.nl. De voertaal van de website is Engels.

Er is ingezet op een groot aantal verschillende doelgroepen, die gemeenschappelijk hebben dat ze minimaal enige basiskennis hebben over het onderwerp en geïnteresseerd zijn in actuele dopinggerelateerde informatie, zoals:

- NADO's en IF's;
- overige internationale organisaties die op het dopinggebied actief zijn (IOC, WADA, Unesco, Raad van Europa, Europese Unie);
- (semi) professionals;
- journalisten, juristen, wetenschappers, onderzoekers, bestuurders, sporters;
- groepen rondom sporters: coaches, artsen, fysiotherapeuten.

Twee deelgebieden hebben vooralsnog prioriteit:

- 1) juridisch (bijvoorbeeld uitspraken CAS, internationale tuchtcolleges, nationale tuchtcolleges, wetgeving en dergelijke);
- 2) wetenschappelijke informatie (hierbij valt te denken aan de volledige tekst van copyrightvrije literatuur en literatuurverwijzingen naar wetenschappelijke literatuur waarop copyright rust).

Dankzij een financiële bijdrage van iNADO was het mogelijk om een documentalist in dienst te houden met als belangrijkste taak het verzamelen, invoeren en ontsluiten van data. De koepelorganisatie erkent het belang van de database, en promoot ook actief dat haar leden informatie aanleveren voor het ADKC. De juridische informatie zal kunnen bijdragen aan een grotere uniformiteit in juridische uitspraken. Inmiddels zijn er meer dan 3500 documenten via de website te raadplegen en te doorzoeken. Door middel van het verfijnen van een zoekactie met behulp van parameters en filters kan specifiek naar de gewenste documenten worden gezocht.

Hoofdstuk 9 Mens & organisatie

Bestuur

De Dopingautoriteit kent een driehoofdig bestuur, bestaande uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. De secretaris is benoemd op voordracht van NOC*NSF, terwijl de penningmeester is benoemd op voordracht van het Ministerie van VWS. In het voorjaar werd Dolf Segaar, die aan het einde gekomen was van de maximale bestuurstermijn van 3 x 3 jaar, als voorzitter opgevolgd door Harro Knijff. Voor een overzicht van de samenstelling van het bestuur aan het einde van het verslagjaar wordt verwezen naar bijlage 2. Het bestuur hanteert een bestuursmodel waarbij de verantwoordelijkheid voor de dagelijkse gang van zaken en ook voor de beleidsvoorbereiding en -uitvoering aan de directeur zijn gedelegeerd. Het bestuur bestuurt met andere woorden 'op hoofdlijnen'.

Raad van Advies

De Dopingautoriteit kent een statutair verankerde Raad van Advies. Ultimo 2015 bestaat de Raad uit zeven personen (waarmee de Raad compleet is), die allen een specifieke belangengroep of een specifiek kennisgebied vertegenwoordigen. De AtletenCommissie heeft er bovendien voor gekozen een vaste vervang(st)er aan te wijzen die in voorkomende gevallen het vaste Raad van Advies-lid namens de AtletenCommissie vervangt. De Raad heeft als taak het gevraagd en ongevraagd adviseren van het bestuur. De Raad komt enkele malen per jaar bijeen. Voor een overzicht van de samenstelling van de Raad van Advies wordt verwezen naar bijlage 2.

Bureaupersoneel

De Dopingautoriteit kent in het verslagjaar drie afdelingen (Preventie, Opsporing & Handhaving, en Ondersteuning), en een Bedrijfsjurist. De drie afdelingshoofden en de Bedrijfsjurist vormen samen met de Directeur het Management Team. De formatie is tijdelijk uitgebreid met één persoon (een documentalist) ter uitvoering van apart gefinancierde projecten. Ultimo 2015 omvatte de bureauformatie 18 personen, met een taakomvang van 14,2 FTE. Voor een overzicht wordt verwezen naar bijlage 3.

Doping Controle Officials (DCO's)

Naast het kantoorpersoneel waren eind 2015 16 parttime Doping Controle Officials (negen mannen en zeven vrouwen, zie bijlage 4) actief, aangesteld op basis van zogenaamde minimumuren-contracten.

Huisvesting

In voorjaar 2015 is de Dopingautoriteit verhuisd naar een nieuwe kantoorlocatie in Capelle a/d IJssel. Het nieuwe kantoor is representatiever en sluit door opzet en indeling beter aan bij het werk van de Dopingautoriteit dan het kantoor waar de Dopingautoriteit de afgelopen 10 jaar gevestigd was. De kantoorruimten zijn nu gegroepeerd rond een centrale ruimte, wat de interactie tussen de verschillende personen en afdelingen bevordert. Er is bovendien ruimte voor eventuele uitbreiding in de toekomst.

Kwaliteit

Binnen het antidopingbeleid wordt veel waarde gehecht aan het leveren van kwaliteit. Veel dopingorganisaties werken dan ook met kwaliteitssystemen. Dit is met name relevant voor de uitvoering van dopingcontroles: het NDR stelt een ISO-certificaat verplicht om controles te kunnen uitvoeren. Maar ook de andere taken, waaronder het verstrekken van medische dispensaties en het verzorgen van preventie-activiteiten dienen naar onze mening aan ISO-normen te voldoen. De Dopingautoriteit en haar rechtsvoorgangers zijn reeds sinds 1998 ISO-gecertificeerd. In september 2013 verwierf onze organisatie een nieuwe ISO 9001:2008 Certificaat, dat drie jaar geldig is. In 2015 werd een audit uitgevoerd door DEKRA, waarbij geen enkele afwijking gerapporteerd werd. In mei 2011 werd een Klachtenprocedure vastgesteld en op de website gepubliceerd. Er is in 2015 één klacht afgehandeld volgens deze procedure (overigens de eerste maal dat dit gebeurd is).

GDS-commissie en Beroepscommissie GDS

Eén van de bepalingen uit het dopingreglement betreft de procedure rondom het gebruik van dopinggeduide geneesmiddelen. De Dopingautoriteit heeft ten behoeve van de Nederlandse sportbonden een commissie geïnstalleerd, de Geneesmiddelen Dispensatie Sporter-commissie (GDS-commissie), die bestaat uit onafhankelijke artsen.

In 2015 werd tevens een Beroepscommissie GDS ingesteld. Als een belanghebbende bezwaar heeft tegen een beslissing van de GDS-commissie kan deze daartegen beroep aantekenen bij de Beroepscommissie GDS. De Beroepscommissie GDS bestaat uit drie artsen. Zie voor de samenstelling van beide commissies bijlage 2.

Bijlage 1

Balans per 31 december 2015

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

€ 116.949

€ 130.993

Vlottende activa

Vorderingen

€ 198.332

€ 253.043

Liquide middelen

€ 844.945

€ 1.234.374

€ 1.043.277

€ 1.487.417

Totaal activa

€ 1.160.226

€ 1.618.410

Passiva

Stichtingsvermogen

Overige reserves

€ 251.947

€ 307.302

Egalisatiereserve ministerie VWS

€ 0

€ 0

Bestemmingsfonds dopingcontroles

€ 302.792

€ 305.302

Bestemmingsreserve

€ 31.621

€ 70.000

€ 586.360

€ 682.604

Langlopende schulden

Kortlopende schulden

Schulden aan leveranciers

€ 286.814

€ 614.110

Belastingen en premies sociale verzekeringen

€ 65.479

€ 66.451

Overige schulden en overlopende passiva

€ 221.573

€ 255.245

€ 573.866

€ 935.806

Totaal passiva	€ 1.160.226	€ 1.618.410	
Staat van baten en lasten over 2015			
	2015		2014
Baten		€ 2.843.874	€ 3.167.513
Directe kosten dopingcontroles	€ 1.063.211		€ 1.074.431
Projectkosten	€ 1.882.979		€ 2.076.431
		€ 2.946.190-	€ 3.150.855-
Lonen en salarissen	€ 956.717		€ 785.144
Sociale lasten	€ 125.129		€ 103.827
Pensioenlasten	€ 79.976		€ 70.896
Afschrijvingen materiële vaste activa	€ 39.272		€ 13.751
Overige personeelskosten	€ 37.055		€ 33.687
Huisvestingskosten	€ 94.513		€ 110.125
Kantoorkosten	€ 127.580		€ 135.922
Autokosten	€ 14.833		€ 14.766
Verkoopkosten	€ 3.055		€ 2.401
Algemene kosten	€ 46.981		€ 94.921
Doorbelaste personeels- en overheadkosten aan activiteiten/projecten	€ 1.525.111-		€1.358.690-
Som der bedrijfslasten		€ -	€ 6.750
Saldo van baten en lasten		€ 102.316-	€ 9.908
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	€ 6.611		€ 8.983
Rentelasten en soortgelijke kosten	€ 539		€ 433
Financiële baten en lasten		€ 6.072	€ 8.550
Resultaat		€ 96.244-	€ 18.458

Bijlage 2

Samenstelling Bestuur, Raad van Advies, GDS-commissie en Beroepscommissie GDS (per 31-12-2015)

Bestuur

Harro Knijff, voorzitter

Marc Benninga, secretaris (op voordracht van NOC*NSF)

Paul Depla, penningmeester (op voordracht van het Ministerie van VWS)

Raad van Advies

Bert Bouwer (namens de Nederlandse coaches, tot 23 november 2015)

Henk-Jan Geelen (namens de Nederlandse coaches, vanaf 23 november 2015)

Arnold Brons (Vereniging voor Sportgeneeskunde, VSG)

Hinkelien Schreuder (AtletenCommissie NOC*NSF)

Francien Huurman (namens de Nederlandse sporters)

Annemieke Horikx (KNMP)

Saskia Sterk (Rikilt)

Manuela de Jong (KNMG)

Geneesmiddelen Dispensatie Sporter-commissie (GDS-commissie)

Marjon van Eijsden-Besseling

Edwin Goedhart

Leo Heere (voorzitter)

Ed Hendriks (voorzitter)

Jan Hoogsteen

Hans Keizer

Harry Koene

Hans Jurgen Mager

Huib Plemper

Hans Vorsteveld

Beroepscommissie Geneesmiddelen Dispensatie Sporter (Beroepscommissie GDS)

Babette Pluim (voorzitter)

Marieke Becker

Françoise Broekhof

Bijlage 3

Samenstelling Bureaupersoneel (per 31-12-2015)

Directie / staf

Herman Ram	directeur
Steven Teitler	bedrijfsjurist

Afdeling handhaving & opsporing

Koen Terlouw	afdelingshoofd
Jeroen Brakels	accountmanager / plv. afdelingshoofd
Tineke Idema	intelligence officer
Fienie Verhagen	senior medewerker dopingcontroles
Angela Mols	medewerker whereabouts / medewerker dopingcontroles
Yvonne Kwakernaak	medewerker dopingcontroles
Anuschka Rambhadjan	medewerker dopingcontroles

Afdeling preventie

Bart Coumans	afdelingshoofd
Erik Duiven	voorlichter topsport
Laila Spruijt	junior voorlichter topsport
Hans Wassink	voorlichter breedtesport

Afdeling ondersteuning

Olivier de Hon	afdelingshoofd / wetenschappelijk beleidsmedewerker
Frans Stoele	beleidsmedewerker informatie/documentatie & GDS secretariaat
Astrid van der Goot	secretaresse
Gerdi van Driel	administrateur
René Weerts	documentalist

Bijlage 4

Overzicht Dopingcontroleofficials (actief per 31-12-2015)

Margriet van Brummelen

Ellen van de Bunt

Dick Doornik

Sally Fischer

Karin Lindhout

Gonnie Monsieurs

Victor Niemeijer

Geeta Ramdajal

Hans Scholtz

Cees Smid

Jaap Stomphorst

Fienie Verhagen

Ton Verhagen

Alex Vermeulen

Gerrit Vooren

Ton Zasada

Bijlage 5

Overzicht wetenschappelijke publicaties en presentaties

Artikelen

Ram H. The impact of the revised World Anti-Doping Code on the work of National Anti-Doping Agencies. Blog Symposium T.M.C. Asser Institute. <http://www.asser.nl/SportsLaw/Blog/post/blog-symposium-the-impact-of-the-revised-world-anti-doping-code-on-the-work-of-national-anti-doping-agencies-by-herman-ram#continue>

Bettonviel A. & O. de Hon. De dopingrisico's van voedingssupplementen. Sportgericht 1 (69): 16-19, 2015.

Hon O. de, H. Kuipers, M. van Bottenburg. Prevalence of doping use in elite sports - a review of numbers and methods. Sports Med. 45(1), 57-69, 2015.

Boekbijdragen

Duiven E. & O. de Hon. De Nederlandse topsporter en het anti-dopingbeleid 2014-2015. Dopingautoriteit, Capelle a/d IJssel, 2015.

Duiven E., O. de Hon, L. Spruijt, B. Coumans. Bovengrens dopingrisico sportvoedingssupplementen. Onderzoek naar de aanwezigheid van dopingstoffen in hoog-risico-sportvoedingssupplementen verkrijgbaar in Nederlandse webshops. Dopingautoriteit, Capelle a/d IJssel, 2015.

Boekredactie

Mondelinge presentaties (extern)

- Ram H. Handhaving dopingregels: hoe houdt de Dopingautoriteit toezicht op de sport(ers)?, ACM Café, Autoriteit Consument & Markt, Den Haag 29 januari 2015
- Ram H. EDGA and anti-doping measures, EDGA Board Meeting, European Disabled Golf Association, Wassenaar 6 februari 2015
- Duiven E., 'Doping'. Keuzevak Chemie & Criminaliteit. Hogeschool Rotterdam, 10 februari 2015
- Coumans B. 'Including ethical decision making into prevention interventions'. Advisory Group on Education Raad van Europa, London, 16 februari 2015.

- Ram H. Antidopingbeleid voor (sport)artsen, Nederlands Instituut Opleiding Sportartsen NIOS, Bilthoven, 6 maart 2015
- Ram H. The CIRC Report, iNADO Workshop, Institute of National Anti-Doping Organizations, Lausanne 23 maart 2015
- Ram H. Het recht van de World Anti-Doping Code en het recht eromheen, Johan Cruijff University JCU, Amsterdam, 25 maart 2015
- Ram H. Waar staan we nu?, Een dopingvrije sportcultuur in Nederland: Nationale Doping Conferentie 2015, Papendal, 23 april 2015
- Ram H. The 'Anti-Doping Polder Model', LanCom, Amsterdam, 11 mei 2015
- Ram H. The 'Anti-Doping Polder Model', LanCom, Hoofddorp, 16 mei 2015
- Ram H. Doping & Voeding, Nederlandse Voedsel & Waren Autoriteit NVWA, Papendal, 27 mei 2015
- Ram H. Antidopingbeleid en Privacy, JSVU Symposium, Juridische Studenten Vereniging Utrecht, Utrecht, 1 juni 2015
- Ram H. Begeleidend Personeel, Bijscholing tuchtrechters, Papendal, 3 juni 2015
- Duiven E. 'NZVT'. NPN Young Food Supplement Professionals Papendal, 4 juni 2015.
- Ram H. Doping: een korte kennismaking, Lotto / Staatsloterij, Scheveningen, 11 augustus 2015
- Ram H. No intention to cheat: coping with unintentional Anti-Doping Rule Violations, INHDR Conference 2015, International Network for Humanistic Doping Research, Aarhus, 27 augustus 2015
- Duiven E. 'Dopingcontroles'. Koers Schoon Experience Day Papendal, 12 september 2015.
- Duiven E. & B. Coumans. 'Weet wat je slikt quiz'. Koers Schoon Experience Day Papendal, 12 september 2015.
- Coumans B. 'Education - Experiences from the Netherlands'. Expert Group Raad van Europa, Podgorica, 22 september 2015.
- Coumans B. 'Ethical decision making in prevention'. iNADO Webinar, 28 september 2015.
- Ram H. De Nederlandse topsporter en het antidopingbeleid, Klankbordgroep NOC*NSF, NOC*NSF, Papendal, 2 oktober 2015
- Coumans B. 'Sport is te mooi voor doping'. Bewegingswetenschappen (1^e jaars) VU Amsterdam, 5 oktober 2015.
- Ram H. Unity in Diversity: challenges in governing a worldwide anti-doping fight, MESGO, Mainz, 7 oktober 2015
- Ram H. Samen tegen doping 2015: ontwikkelingen in het antidopingbeleid, Bondenbijeenkomst, Nieuwegein, 22 oktober 2015
- Ram H. Stuck in the mud or moving fast forward?: the state of global anti-doping, Play the Game Conference 2015, Play the Game, Aarhus 26 oktober 2015

Discussiebijeenkomsten en fora (extern)

- Ram H. AD Wielerdebat, Vianen, 16 januari 2015
- De Hon O. & E. Duiven. Algemeen Dagblad Dopingdebat, 16 februari 2015.
- Ram H. Utrecht College Tour, Utrecht, 16 juni 2015
- Ram H. Play the Game, Aarhus, 26 oktober 2015

Bijlage 6

Nevenfuncties

Bart Coumans

- Lid WADA Education Committee
- Lid Advisory Group on Education (T-DO ED) van de Raad van Europa
- Voorzitter Pijler 'Presteren' en Stuurgroep-lid van het Onderzoeksprogramma Sport (www.sportonderzoek.com)
- Lid Nationale Commissie Opleidingen Judo, Judobond Nederland

Herman Ram

- Voorzitter Financiële Commissie, Vereniging Sport & Recht, Utrecht (tot en met 12 november 2015)
- Voorzitter Commissie Bezwaar en Beroep, Executive MBA Sportmanagement Wagner Group, Groningen
- Voorzitter Stichtingsbestuur, Stichting Holland Skipool, Den Haag
- Voorzitter Fee Appeal Committee, Institute of National Anti-Doping Organisations iNADO, Bonn
- Lid NADO Ad Hoc Working Group, World Anti-Doping Agency, Montréal
- Lid Compliance Questionnaire Pilot Group, World Anti-Doping Agency, Montréal
- Lid Stuurgroep Sport & Integriteit, NOC*NSF, Arnhem
- Lid Klankbordgroep Doping, NOC*NSF, Arnhem
- Lid Ad Hoc Expert Group on Independent Doping Panels (T-DO IHP), Council of Europe, Straatsburg
- Lid Evaluation Committee T-DO Visit Andorra, Council of Europe, Straatsburg

Steven Teitler

- Lid Medical & Anti-Doping Commission, European Athletics, Lausanne

Bijlage 7

Afkortingen

ADAMS	Anti-Doping Administration and Management System
ANP	Algemeen Nederlands Persbureau
CAS	Court of Arbitration for Sport
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIOS	Centraal Instituut Opleiding Sportleiders
CTO	Centrum voor Topsport en Onderwijs
DCO	Dopingcontroleofficial
EK	Europese Kampioenschappen
EPO	Erytropoëtine
EYOF	European Youth Olympic Festival
GDS	Geneesmiddelen Dispensatie Sporter
IADA	International Anti-Doping Arrangement
IF	Internationale Federatie
iNADO	Institute for National Anti-Doping Organizations
IRMS	Isotopen Ratio Massa Spectometrie
ISO	International Organization for Standardization

ISR	Instituut SportRechtspraak
ISTI	International Standard for Testing & Investigations
IT	Internationaal Talent
KNBB	Koninklijke Nederlandse BiljartBond
KNLTB	Koninklijke Nederlandse Lawn TennisBond
KNMG	Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Geneeskunde
KNMP	Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie
KNVB	Koninklijke Nederlandse VoetbalBond
KNWU	Koninklijke Nederlandse WielrenUnie
NADO	Nationale Anti-Doping Organisatie
NDR	Nationaal DopingReglement
NGS	Nederlands Genootschap voor Sportmassage
NK	Nederlands Kampioenschap
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie
NPN	Natuur en gezondheidsProducten Nederland
NT	Nationaal Talent
NTP	Nationale Testing Pool
NVWA	Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit

NZVT	Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROC	Regionaal OpleidingsCentrum
SCP	Sociaal Cultureel Planbureau
SMI	SportMedische Instelling
T/E	Testosteron/Epitestosteron
TUE	Therapeutic Use Exemption
USADA	United States Anti-Doping Agency
VSG	Vereniging voor Sportgeneeskunde
VWS	Ministerie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WADA	World Anti-Doping Agency
WADC	World Anti-Doping Code
WK	Wereldkampioenschappen
WUAB	Wet uitvoering antidopingbeleid
ZBO	Zelfstandig bestuursorgaan